

COPY FOR OFFICE
NOT TO BE
TAKEN AWAY!

අපේ කම නම් මනුෂ්‍යත්වයයි

**මානව අයිතිවාසිකම්
පිළිබඳ
ආසියානු ප්‍රඥප්තිය**

මහජන ප්‍රඥප්තියකි

1998 මැයි 17 දින
දකුණු කොරියාවේ ක්වංජුහිදී ප්‍රකාශයට
පත් කරන ලදී.

මානව අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ විශ්ව ප්‍රකාශනය
පළමු වසර 50 පිරීමේ සංවත්සරය වෙනුවෙනි .

අපේ පොදු මනුෂ්‍ය ප්‍රජාව

**ආසියානු
මානව අයිතිවාසිකම්
ප්‍රඥප්තිය**

පොදු ජනතාවගේ ප්‍රඥප්තියකි

පරිවර්තනය : එස්. ඩී. පුංචිහේවා

මානව අයිතිවාසිකම් ප්‍රකාශනය නිකුත්වී
වසර 50 ක් පිරීම නිමිත්තෙනි

පටුන	පිටුව
1. පූර්විකාව	1
2. ප්‍රඥප්තියේ පසුබිම	1
3. පොදු ප්‍රතිපත්ති	3
4. අයිතිවාසිකම් හා එහි විශ්ව සාධාරණ බව සහ නොබැඳිය හැකි බව	4
5. මානව අයිතිවාසිකම් ආරක්‍ෂා කිරීමේ වගකීම	5
6. නිරසාර සංවර්ධනය සහ පරිසර සංරක්‍ෂණය	6
7. අයිතිවාසිකම්	7
8. ජීවිතයට ඇති අයිතිය	7
9. සාමාකාමීව ජීවත්වීමේ අයිතිය	8
10. ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සඳහා ඇති අයිතිවාසිකම	9
11. සංස්කෘතික අනන්‍යතාවයට ඇති අයිතිය සහ හෘදය සාකමියේ නිදහස	10
12. සංවර්ධනයේ අයිතිවාසිකම සහ සමාජ සාධාරණත්වය	11
13. අනාරක්ෂිතයන්ගේ අයිතිවාසිකම්	12
14. ස්ත්‍රීහු	12
15. ළමා පරපුර	13
16. ආධුනික පුද්ගලයෝ	14
17. කම්කරුවන්	15
18. ශිෂ්‍ය පරපුර	15
19. සිරකරුවෝ සහ දේශපාලන සැකකරුවෝ	16
20. අයිතිවාසිකම් නීතියෙන් ක්‍රියාත්මක කිරීම	16
21. නීතියෙන් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ප්‍රතිපත්ති	17
22. අයිතිවාසිකම් උදෙසා වැඩ කිරීමේ රටාව ශක්තිමත් කිරීම	18
23. අයිතිවාසිකම් වලට බලය ලබා දෙන යන්ත්‍රණය	19
24. මානව අයිතිවාසිකම් ආරක්‍ෂා කිරීම සඳහා වූ කලාපීය ආයතන	20

අපේ පොදු මනුෂ්‍ය ප්‍රජාව

ආසියානු මානව අයිතිවාසිකම් ප්‍රඥප්තිය

පූර්විකාව

දීර්ඝ කාලයක් විශේෂයෙන් ම යටත් විජිත සමයේ දී, ආසියානු ජනතාවෝ සිය අයිතිවාසිකම් හා නිවහල්කම් ධරපතල ලෙස උල්ලංඝනය කරනු ලැබීමෙන් පීඩා වින්දහ. අද වනතුරුත්, විශාල ජන කොටස් යුරාකාමටත්, මර්දනයටත් ලක්ව සිටින අතර අපේ ජන සමාජ, ද්වේශයෙන් හා අගතිගාමීත්වයෙන් කැඩී වෙන්වී පවතී. මේ හේතුව නිසා, සාමයත්, මානව ගරුත්වයත් ඇති කළ හැකි නියත මාර්ගය වන්නේ, සියලු පුද්ගලයින්ගේත්, ජන කොටස් වලත් සමාන වූද, අනන්‍යවූද අයිතිවාසිකම් පිළිගැනීමෙන් හා ගරු කිරීමෙන් බව ජනතාව වඩා වඩාත් වටහා ගනිමින් සිටීති. තමන්ටත්, අනාගත පරම්පරාවටත් සාමය හා සාධාරණත්වය ලබා ගැනීම උදෙසා මානව අයිතිවාසිකම් හා නිවහල්කම් වෙනුවෙන් අරගල කළ යුතු බවට ඔවුහු අධිෂ්ඨාන කරගෙන සිටිති. එවන් පරමාර්ථයක් ඇතිව මේ ප්‍රඥප්තිය සම්මත කර ගන්නා අතර, එය සාමයෙන් හා මානව ගරුත්වයෙන් යුතුව පිටත්වීම උදෙසා ආසියානු ජනතාව තුළ පවතින පූර්විකය සහ ස්ථිර සාර අභිලාෂය පිළිබඳ සහතික ප්‍රකාශයක්ද වන්නේය.

ප්‍රඥප්තියේ පසුබිම

අයිතිවාසිකම් සහ නිවහල්කම් උදෙසා වූ ආසියානු සටනට ඉතිහාසයක් ඇත. සිවිල් සමාජයේ පිඩනයටත් යටත් විජිත දේශපාලන මර්දනයටත්, ඉන් අනතුරුව ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය ස්ථාපිත කිරීමටත් කරන ලද අරගලයේ ඓතිහාසික මූලයෝ ගැඹුරට විහිදෙති. පෙර කවරදටත් වඩා අද එම අයිතිවාසිකම් සහතික කිරීම අත්‍යවශ්‍යව පවතී. සමාජ ස්ථරයන් දේශපාලන සංස්ථාවන් සහ ආර්ථිකය කෙරෙහි බෙහෙවින් බලපාන සීඝ්‍ර විපර්යාසයකට ආසියාව මුහුණ දී සිටී. සංවර්ධනයේ හා තාක්ෂණයේ නව පැවතුම් හා ජීවා පාලනය කරන දේශපාලන හා ආර්ථික සංවිධාන මගින් සාම්ප්‍රදායික සාර ධර්ම තර්ජනයකට ලක්ව ඇත.

විශේෂයෙන්ම, ආර්ථිකයන්ගේ වෙළඳපොළ කරණය හා ලෝකාවේශකරණය නිසා පෞද්ගලික හා පොදු, රාජ්‍ය හා ජාත්‍යන්තර ප්‍රජාව අතර සම්බන්ධතාව වෙනස්වන අතර දීළිඳු හා වරප්‍රසාද නොලත් කොටස් වල තත්වය වඩාත් නරක අතට හැරෙමින් පවතී. මේ ක්‍රියාව පිවිතයේ ඉතා අගනා පැවතුම් වලට

හානි කරයි. එනම්, තාක්ෂණයෙන් මනුෂ්‍යත්වය බාල කිරීමේ බලපෑම, වෙළඳපොල නිසා ද්‍රව්‍යමය දියුණුව කරා පමණක් යොමුවීම සහ ප්‍රජාසමාජ පැවැත්ම ඒකාකාරී කිරීම සිදුවේ. මනුෂ්‍යයන්ට සිය ජීවිතය හා අවට පරිසරය පාලනය කිරීමට හිඬ හැකියාව ඔවුන්ගෙන් ගිලිහෙමින් පවතින අතර සමහර ප්‍රජාවන්ට සිය පරම්පරාගත වාස දේශ වලින් බැහැර කරනු ලැබීමෙන් ආරක්ෂාවක්ද නැත්තේය. යම්තම් දිවි පැවැත්ම සඳහා වත් ප්‍රමාණවත් නොවන අඩු වැටුප් සහ ඉතා පහත් ජීවන තත්වයන් නිසා නිරන්තර අනතුරට පත්වන වැඩ කරන ජනතාව ඉතා දුරුණු සුරා කෑමට ගොදුරුවී සිටී. ඉතාම මූලික වූ කම්කරු අයිතිවාසිකම් පවා බොහෝ විට නීතියෙන් බල පැවැත්වෙන්නේ නැත.

1.3 ආසියාවේ සංවර්ධනය ප්‍රතිවිරෝධතාවයන්ගෙන් පිරී පවතී. ඒක දෙනෙකු සමෘද්ධියට පත්වන අතර අනි වියාල වශයෙන් දියුණුකම පැතිරෙමින් පවතී. සෞඛ්‍ය තත්වය, පෝෂණය සහ අධ්‍යාපනය වැඩි දෙනෙකුට අතිම වෙමින් පවතින අතර එය මිනිස් ගරුත්වයට නොගැලපෙන තරම් කණගාටුදායකය. සියලු කලාප අතර ආසියානු කලාපය වැඩිම යුද්ධායුධ මිලට ගන්නා අතර, ඒ සඳහා ආසියාවේ ඉතා වටිනා සම්පත් නාස්තියේ. නිෂ්පාදනය සහ ගුණ සාධනය වැඩි කරමින් සංවර්ධනය කරා යන බව අපේ ආණ්ඩු ප්‍රකාශ කරතත්, කිසි වගවිභාගයක් නැතිව, අපේ ස්වභාවික සම්පත් හීන කරමින් පවතී. එසේම පරිසරයට කොතරම් හානිකොට ඇත්දැයි කියතොත් ජීවිතයේ ගුණාත්මක බව අයිමිතව පිරිහී ඇත. වඩා ගොදු ජීවිත ගත කරන අයට පවා අහිතකර වී ඇත. දියුණු සහ වරප්‍රසාද නොලත් අයට සැලකිලි දක්වනවාට වඩා ගොල්ලු පීඩිත ප්‍රමුඛත්වයක් ලබා ඇත.

1.4 සියලුම ආගමික පවත්නා මුලධර්මවාදයන් වාර්ගික වෙනස්කම් මිනිසාදූෂ්ටීන් , අධි-ජාතිමත්ත්වය ආදියෙන් හටගෙන නොයෙක් මුහුණුවරන් මතුවන ගැටුම් කෙටුම් හා හිංසා පීඩා වලින් ආසියානු ජනතාව පසුගිය දශක කීපයක්ම චිපතට පත්වූහ. මෙම හිංසාව රාජ්‍යයන් ගෙන් මෙන්ම සිවිල් සමාජවලින් ද ප්‍රභවයට පත්වේ. බහු ජනතාවට, පුද්ගල, දේපල හා සමාජ ආරක්ෂාව ඇත්තේ අල්ප වශයෙනි. උන් හිටිතැන් අහිමිවීම ඉතා බහුලය. සරණාගතයෝ අති වියාල සංඛ්‍යාවක් සිටී.

ආණ්ඩු විසින් තමන් වෙත අති වියාල බලතල පවරා ගෙන ඇත. විදේශ ව්‍යාපාර වලට දේශීය සම්පත් කොල්ලකෑමට ඉඩ සලසා දෙමින් ජනතාවගේ අයිතිවාසිකම් හා නිවහල්කම් යටපත් කිරීමට නීති රීති පනවා ගෙන ඇත. දූෂණය හා අයුතු පක්ෂපාතකම් බහුලය. බලය හාචනයේ දී ජනතාවට වගකීම ඉතා අල්පය. සමහර රාජ්‍යයන්හි ජාතික මතවාදයක් වශයෙන් ඒකාධිපතිවාදය

හිස ඔසවයි. ඒ සමග රටවැසියන්ගේ අයිතිවාසිකම් අහිමි වෙයි. අයිතිවාසිකම් ගැන කතා කිරීම බටහිර බලපෑමකිසිදු, එයින් සංස්කෘතික පැවතුම් විනාශ වෙතිසිදු ප්‍රචාරය කෙරේ. 'ආසියානු සාරධර්ම' වශයෙන් වෙස් වළාගත් ඒකාධිපතිවාදය ව්‍යාප්ත සිද්ධාන්ත දේශනා කරයි. මේ නිසා ලෝකයේ සියලු කලාප අතර ආසියාවට, අයිතිවාසිකම් හා නිවහල්කම් ආරක්ෂණය උදෙසා වූ කලාපීය සංවිධානයක් නැතිවීම පුදුමයක් නොවේ.

1.6 ආසියානු රාජ්‍ය ආයතන විසින් මානව අයිතිවාසිකම් නොතකා හැරීමත් ඒ ගැන දක්වන නුරුස්සා ගතියක් ඇතත් ඒ රටවල ජනතාව වඩාත් සිය අයිතිවාසිකම් සහ නිදහස් බලය ගැන ආනුවත්කමක් දක්වති. දිළිඳුකම, තමන් දේශපාලන බලයෙන් හීනවීම සහ අයිතිවාසිකම් අහිමි කරනු ලැබීම අතර පවතින ප්‍රග නැකම ගැන ඔවුහු වටහා ගනිමින් සිටිති. සමාජ සාමය ජනතාවට වගකීම, දේශපාලන සහභාගිත්වය සහ ආර්ථික සාධාරණත්වය සහතික කළ හැක්කේ, දේශපාලන හා ආර්ථික වැඩ පිළිවෙලවල් මානව අයිතිවාසිකම් හා නිදහස් බලයයන් රැකෙන රාමුවක් තුළ ක්‍රියාත්මක වීමෙන් බව ඔවුහු විස්වාස කරති. ජනතාවට සිය අයිතිවාසිකම් හා නිවහල්කම් ආරක්ෂාකර දීමේ සටනට උරුදුන් විවිධ සමාජ බලවේග පැන නැගී ඇත.

1.7 අයිතිවාසිකම් ලබා ගැනීම උදෙසා අප කැපවන්නේ හුදු මනෝමය සංකල්පයන් වශයෙන් නොවේ. මානව අයිතිවාසිකම් කෙරෙහි ගරු කිරීම මගින් සාධාරණ හා කාරුණික වූ, සියලු දෙනා රැක බලා ගැනෙන සමාජ ක්‍රමය කට පදනම වැටේ. අප සියලු දෙනාම සහජයෙන්ම සමානය, ගරුත්වයෙන් යුතුව පිවිත්වීමේ සමාන අයිතිවාසිකමක් ඇත යන විස්වාසය අයිතිවාසිකම් රකින රාජ්‍යයක් තිබීමේ මූලික පදනම ය. ප්‍රතිපත්ති සැකැස්මේදී හා පරිපාලනයේදී අපේ ඉරණම අපටම තීරණය කර ගැනීමේ අයිතිවාසිකම මත එම තත්වය පිහිටා සිටී. එහිතර අපේ සංස්කෘතිය නිසි ලෙස ඔක්ති විදීමේ සහ කලාත්මක හැඟීම් ප්‍රකාශ කිරීමේ හැකියාව ලැබෙනු ඇත. අනාගත පරපුරට අප උරුම කර දෙන වට පිටාව රැක දීමට අපට ඇති බැඳීම එ මගින් පිළි ගැනේ. අප හද ගන්නා ආයතන සහ ප්‍රතිපත්ති වල වටිනාකම සහ නිත්‍යානුකූලභාවය මැන බැලීමේ ප්‍රමිතීන් ද එමගින් සැකයේ.

පොදු ප්‍රතිපත්ති

2.1 අයිතිවාසිකම් පූර්ණ ලෙස ඔක්ති විදීමේ පහසුව සලසන ක්‍රියාවට නැංවීමේ ක්‍රමය හා ඒවා පිළිපැදීම මගින් පොදු ප්‍රතිපත්ති ඇතිවේ. ඒ සඳහා අයිතිවාසිකම් නිශ්චිතවීම, ඒවා රකින ආයතන ඇතිවීම සහ ක්‍රියාපිළිවෙලවල් තිබීම අවශ්‍ය වේ. පහත විස්තර කෙරෙන එම පොදු ප්‍රතිපත්ති මගින්,

අයිතිවාසිකම් වැඩි දියුණු කිරීමට අවශ්‍යවන පොදු වැඩ පිලිවෙලවල් සඳහා වූ පුළුල් සැකිල්ලක් ලැබෙනු ඇත.

අයිතිවාසිකම් හා එහි විශ්ව සාධාරණ බව සහ නොබෙදිය හැකි බව

2.2 මානව අයිතිවාසිකම් හා නිදහස් බලයයන් ආරක්‍ෂා කිරීම උදෙසා

මානව අයිතිවාසිකම් ප්‍රකාශනය, ආර්ථික, සමාජ හා සංස්කෘතික අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර සම්මුතිය, යිවිල් හා දේශපාලන අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර සම්මුතිය සහ අනෙකුත් ජාත්‍යන්තර සම්මුති, ලේඛන මානව අයිතිවාසිකම් හා නිදහස් බලයයන් ආරක්‍ෂා කිරීම උදෙසා අත්‍යවශ්‍ය බවට අපි අනුමත කරමු. මනුෂ්‍යයකුවීම නිසාම සෑම පුද්ගලයකුටම සහජයෙන් මානව අයිතිවාසිකම් කෙරෙහි හිමිකමක් ඇතිවේ. ඒ හේතුවෙන් ම මානව අයිතිවාසිකම් විශ්ව සාධාරණ වේ. සමාජ සංවිධාන ක්‍රමයක් තුළ ඇතිවන පුද්ගල සබඳතා සංස්කෘතික පැවැත්මට බලපෑම් කරනු ඇත. එහෙත් එය අයිතිවාසිකම් වල විශ්ව සාධාරණත්වය කෙරෙහි අඩුවක් නොකළ යුතුය. මක් නිසාද එම අයිතිවාසිකම් පුද්ගලයා හා රජය අතර මෙන්ම පුද්ගලයන්ගේ සහජ ගරුත්වය අතර සබඳතාව වන හෙයින් ය. එසේම අයිතිවාසිකම් ලබාදීම උදෙසා සමහර අයිතිවාසිකම් යටපත් කළ හැකිය යන්න මිථ්‍යාවක් බව අපි තරයේ අදහසු. මනුෂ්‍ය වර්ගයාගේ සමාජ සංස්කෘතික හා ආර්ථික අවශ්‍යතා සහ අභිලාෂයන් කැබලි වලට හෝ ප්‍රමාණ වලට වෙන් කළ නොහැකිය. ඒවා අනෙකුත් පැවැත්ම මත රඳ පවතී. අයිතිවාසිකම් වල භාවිතයට හා පල ප්‍රයෝජන ඔක්ති විඳීමට නම් අර්ථ සම්පත තිබිය යුතුය. එසේ නැතිවිට සිවිල් හා දේශපාලන අයිතිවාසිකම් වල තේරුමක් නැතිව යන්නේය. අනික් අතට, දේශපාලන ස්වාධීනත්වයන්ද ස්වකීය පෞරුෂය වැඩි දියුණු කර ගැනීමේ අවස්ථාවන්ද, සංස්කෘතික හා වෙනත් සංවාදයන්හි සහභාගිත්වයද නැත්නම්, උව්‍යමය සම්පත් සොයා ගැනීම හා ලබා ගැනීම නිස්සාර ව්‍යායාමයක් වන්නේය.

2.3 මානව අයිතිවාසිකම් වල විශ්ව සාධාරණ බව සහ නොබෙදිය හැකි බව කෙසේ වෙතත් ඒවා ඔක්ති විඳීම හා එහි පැවැත්ම රඳ පවත්නේ සමාජ, ආර්ථික හා සංස්කෘතික සබඳතාවයන්හි ය. අයිතිවාසිකම් හුදු කල්පනා මාත්‍ර පමණක් නොවේ. ඒවා ක්‍රියාවන්හිදී ප්‍රතිපත්තින්ගේදී පදනම වන්නේය. එහෙයින් මානව අයිතිවාසිකම් උල්ලංඝනය කරන ආසියානු භාවිතය තුළ යම් නිශ්චිත

කණ්ඩායම් වලට එම තත්වයට පත්වීමට හේතු වූ අවස්ථා පිරික්සීමෙන් අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ කල්පනා මාත්‍ර වලින් මිදී සැබෑ ක්‍රියාකාරීත්වයන්ට අප යා යුතුය. එසේ කළ හැකිවන්නේ ආසියානු තත්වයන්ට ගැලපෙන ලෙස අයිතිවාසිකම් ගැලපීමෙන් හා ක්‍රියාවට නැංවීමෙනි. අයිතිවාසිකම් ආරක්‍ෂා කිරීම උදෙසා පැන නැගී ඇති විශ්ව ප්‍රවණතාවයට ආසියාවට සහාය විය හැකි වන්නේ ඒ අකාරයෙන් පමණි.

2.4 දියුණු ආර්ථික තත්වයක් පවතින රටවල පවා දිළිඳුකම පැතිර තිබීම අයිතිවාසිකම් කඩවීමේ මූලික හේතුව වේ. දිළිඳුකම විසින් පුද්ගලයන්ගේත්, පවුල්වලත්, ජන සමාජයන්හිත් අයිතිවාසිකම් පැහැර ගනු ලබන අතර ගණිකා වෘත්තිය, ළමා අසත්වය, වහල් භාවය, මිනිස් අවයව වෙළඳම, හිඟකෑම සඳහා අවයව විකෘති කිරීම ආදිය ඇති කිරීමට පොළඹවනු ලබයි. දුර්වලතාවයෙන් පීඩා විදින සමාජයක ගරුත්වයෙන් යුතු ජීවිතයක් ගත කළ නොහැකිය. සංවර්ධනයේ වඩාත් සාධාරණ ව්‍යුහයන් ඇති කෙරෙමින් ආසියානු රාජ්‍යයන් විසින් සිය සංවර්ධන ප්‍රතිපත්ති එල්ල කළ යුත්තේ පළමුකොට දිළිඳුකම තුරන් කිරීමටය.

මානව අයිතිවාසිකම් ආරක්‍ෂා කිරීමේ වගකීම

2.5 අයිතිවාසිකම් ආරක්‍ෂා කිරීමේ වගකීම එක් අතකින් දේශීය වේ. අනික් අතට ජාත්‍යන්තර වේ. මානව අයිතිවාසිකම් ව්‍යවහාරය උදෙසා අවශ්‍ය වූ නියමයන් හා ආයතනයන් පිළිබඳ එකඟතාවක් ජාත්‍යන්තර ප්‍රජාව අතර ගොඩ නැගී ඇත. අයිතිවාසිකම් රැකීමේ එම ජාත්‍යන්තර වැඩ පිළිවෙලට ආසියානු ජනතාවෝ අනුග්‍රහය දැක්වති. ජාත්‍යන්තර නියමයන් සහ ආයතන නොතකා හැරීමට 'රාජ්‍ය ස්වාධීපත්‍යය' පිළිබඳ තර්කය භාවිත කළ නොහැකිය. 'ස්වාධීපත්‍යය' යන්න යුක්ති සහගත වන්නේ එය රටේ ජනතාවගේ අයිතිවාසිකම් ආරක්‍ෂා කරන්නේ නම් පමණි.

2.6 එසේ ම, විශේෂ රටවල් මට්ටු කිරීමට හෝ වෙනත් රටවලට වරප්‍රසාද හිමිකම් දීමට හෝ එම ජාත්‍යන්තර වගකීම, යොදා ගත නොහැකිය. ලෝකයේ රටවල් අතර පවතින අසමාන ආර්ථික හා දේශපාලන ක්‍රියාමාර්ගයන්හි මානව අයිතිවාසිකම් කඩවීමේ මූලික හේතු ගැබ්ව තිබේ. ලෝකයේ හැම මිනිසාටම හිමි අයිතිවාසිකම් බුක්ති විදීමේ නිදහස ඇති කිරීමට නම්, මේ ලෝක පැවැත්මේ මූලික වෙනස්කමක් හා ප්‍රජාතන්ත්‍රීය කරණයක් අත්‍යවශ්‍ය වේ. ලෝකයේ සියලු ජනතාවගේ සමාජ හා ආර්ථික සුඛ සිද්ධිය සඳහා හේතු වන විශ්ව සාධාරණත්වය සහ සමානත්වය ඇති කිරීම ජාත්‍යන්තර ප්‍රජාවගේ වගකීමකි. එමගින් සමපත් හා අවස්ථාවන් වඩා සාධාරණ ලෙස ලොව පුරා බෙදීයාමට සැලසීමේ වගකීම සහතික වනු ඇත.

2.7 මානව අයිතිවාසිකම් වැඩි දියුණු කිරීමේ මූලික වගකීම පැවරෙන්නේ රාජ්‍යයන් වෙතය. ලොව පුරා පැතිර යන විවිධ ක්‍රියාමාර්ග මගින් රාජ්‍යයන්ට හා, ජනතාවන්ට අයත් වූ ආර්ථික, සමාජ , දේශපාලන හා සංස්කෘතික සංවර්ධනයේ අයිතිවාසිකම්, ලොව පුරා පැතිර යන ක්‍රියා මාර්ග මගින් නිෂේධ නොකළ යුතුය. විවිධ ජන කොටස් වල අයිතිවාසිකම් හා යුතුකම් පිළිගැනීම, පුද්ගලයන්ගේ සහ ප්‍රජාවන්ගේ වුවමනාකම් අතර සමබරතාවක් ඇති කිරීම සහතික කරනු පිණිස රාජ්‍යයන් විසින් විවෘත දේශපාලන ක්‍රියා පිළිවෙලවල් පිහිටුවිය යුතුය. අයිතිවාසිකම් වැඩි දියුණු කිරීම හා ආරක්‍ෂා කිරීම සඳහා මූලික වන්නේ ප්‍රජාතන්ත්‍රීය වුද, වගකීම් භාරය දරන්නාවූ ද ආණ්ඩු ය.

2.8 ආර්ථික හා සමාජ ප්‍රතිපත්ති ද ඒ සම්බන්ධ ක්‍රියා මාර්ග ද, රාජ්‍යයන් වෙතින් ව්‍යාපාරික සමාගම් වෙතට මාරුවීම හෙවත් ලෝකාවේශකරණය (Globalisation) නිසා ජාත්‍යන්තර, ප්‍රජාවන්ගේත්, රාජ්‍යයන්ගේත් මානව අයිතිවාසිකම් රැකීමේ සහ වැඩි දියුණු කිරීමේ හැකියාව වඩාත් දුබල වෙමින් පවතී. ඊක දෙනකු පොහොසත් කෙරෙමින් හා වැඩි ජනතාව දක්වන භාවයට පිරිහෙලමින්, ඔවුන්ගේ පටු හා අදුරදුරු ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාවේ යෙදවීමට හොදුරු වෙමින් රාජ්‍යයේ මූල්‍ය හා වෙනත් සමාගම් වල ප්‍රාණ ඇපකරුවන් බවට පත්ව සිටිති. ස්වදේශ ජන කොටස්, ස්ත්‍රීන් හා විශේෂයෙන් කම්කරුවන් හා සම්බන්ධ නොයෙක් අයිතිවාසිකම් විශාල ප්‍රමාණයක් අහිමි කිරීම ගැන මේ ව්‍යාපාර සමාගම් වගකිය යුතුය. ඔවුන් මෙම අයිතිවාසිකම් උල්ලංඝනයන් ගැන වගකීම පැහැර නොහරින තත්වයට අයිතිවාසිකම් වල ආධිපත්‍යය තර කළ යුතුව ඇත.

තිරසාර සංවර්ධනය සහ පරිසර සංරක්‍ෂණය

2.9 ආර්ථික සංවර්ධනය තිර පිවිහිය එකක් විය යුතුය. දළ ජාතික ආදායමේ වැඩිවීමත් සමග මිනිස් ජීවිතයේ ගුණාත්මක භාවය පිරිහීමෙන් ආරක්‍ෂා කිරීම උදෙසාත්, වානිජ ව්‍යාපාරයන්හි ධන තෘෂ්ණාව සහ සාරය උරා පෙරා ගැනීමේ ක්‍රියාවෙන් මිදීම උදෙසාත් අප පරිසරය නිසි පරිදි පරිස්සම් කරගත යුතුය. තාක්‍ෂණයෙන් කළ යුත්තේ මිනිසුන් වහල් බවට පත් කිරීම නොව ඔවුන් බැම් වලින් නිදහස් කිරීමය. අප ස්වභාවික සම්පත් භාවිත කළ යුත්තේ අනාගත පරම්පරාව කෙරෙහි අප දැරිය යුතු යුතුකම් වලට පිරිමගින ආකාරයෙනි. අප අමතක නොකළ යුත්තක් ඇත එනම්, ස්වභාව ධර්මයේ සම්පත් වල අප අයිතිකරුවන් නොව, භාරකරුවන් පමණක් බව ය. මේ සම්පත් ලබා දී ඇත්තේ මුළු මහත් මනුෂ්‍ය වර්ගයාට ය. එහෙයින් එහි සාධාරණ සහ යුක්තිසහගත භාවිතය උදෙසා අපට වගකීමක් ඇත.

අයිතිවාසිකම්

3.1 ජාත්‍යන්තර මානව අයිතිවාසිකම් ලේඛන සියල්ල අපිද පිළිගනිමු. ඒවා නැවත මෙහි සඳහන් කිරීම අනවශ්‍යය. මේ අයිතිවාසිකම් එකකට එකක් සම්බන්ධ හා සාපේක්ෂ සමස්තයක් ලෙසය. පුද්ගල පැවැත්මක් තුළ ඇතැයි දැකීමෙහි. එම දැකීම පහත සඳහන් අයිතිවාසිකම් වලට පදනම් වේ.

ජීවිතයට ඇති අයිතිය

3.2 සියලු අයිතිවාසිකම් අතර ප්‍රමුඛ වන්නේ ජීවිතයට ඇති අයිතියයි. මක් නිසාද, අන් සියලු අයිතිවාසිකම් ඔක්කර වීදීමට එය තිබිය යුතුම හෙයිනි. එය ශරීරය පවත්වා ගැනීමේ හෝ සත්වයකු වශයෙන් පණ රැකගෙන සිටීමේ අයිතිය. පමණක් නොව ජීවිතය යහතින් පවත්වා ගැනීමට අවශ්‍ය සෑම අවයවයක්ම හා සෑම හැකියාවක්ම රැක ගැනීමේ අයිතියද වේ. එහි අදහස නම් මූලික මිනිස් ගරුත්වය ඇතිව ජීවත්වීමේ අයිතියයි. ඒ අනුව, ජීවන පැවැත්මේ අයිතිය, නිවාසයක් තිබීමේ අයිතිය අධ්‍යාපනය උදෙසා අයිතිය, සෞඛ්‍යවත් පරිසරයක් සිටීමේ අයිතිය නැත්නම් ජීවත්වීමේ අයිතිය පලදැයි සහ පරිපූරණ නොවේ. එහෙයින් රජය විසින් පුදුරු මරණ අඩු කිරීමට, මන්ද පෝෂණය සහ වසංගත රෝග තුරන් කිරීමට මනා සෞඛ්‍යවත් පරිසරයක් ඇති කිරීමෙන් රෝග වැළැක්වීමේ හා නිවාරක පහසුකම් නිසි පරිදි ඇති කළ යුතුය. එසේම ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය නොමිලේ දිය යුතු අතර අනිවාර්ය කළ යුතුය.

3.3 එසේ වුවද, ඇසියාවේ බොහෝ ප්‍රදේශයන් හි, දහස් ගණන් අහිංසක මිනිස් ජීවිත අහිමි කෙරෙමින්, යුද්ධ, වාර්ගික ගැටුම්, සංස්කෘතික හා ආගමික පීඩා පරිසර විනාශ, අතුරුදහන්වීම්, වධ බන්ධන, රාජ්‍ය හෝ රාජ්‍ය නොවන ත්‍රස්තවාදය, ස්ත්‍රී පීඩනය, ආදී මහජන හිංසා මගින් මනුෂ්‍යත්වයට ව්‍යසනයක්ම වී ඇත.

3.4 ජීවිතයේ අයිතිය ලබාදීමට නම්, යුද්ධ හෝ වාර්ගික ගැටුම් පහළ කිරීම, පෞද්ගලික හා සමාජීය වශයෙන් හෝ ජාතික හා අන්තර්ජාතික වශයෙන් වෛරයන් හිංසනයන් කෙරෙහි පෙළඹවීම තහනම් කළ යුතුය.

3.5 වධ බන්ධන, අතුරුදහන්වීම , රජයේ අන් අඩංගුවේදී මිය යෑම, ස්ත්‍රී දෂණ හා වෙනත් ලිංගික වැරදි පිළිබදව තරයේ පරීක්ෂා කොට සැකකරුවන් අධිකරණය ඉදිරියට ගෙන ඒම රජයේ බලවත් වගකීම ය.

3.6 හිතුවමනේට ජීවිතය අහිමි කිරීමක් කිසිසේත් නොතිබිය යුතුය.

අපරාධකාරී සහ ත්‍රස්තවාදී ක්‍රියා වලින් පීඩිත අහිමි කිරීම වැළැක්වීමත්, ඒ ක්‍රියා වලට නියි දඬුවම් පැමිණවීමත් රාජ්‍ය විසින් කළ යුතු අතර සිය ආරක්‍ෂක හමුද විසින් හිතුවක්කාර ලෙස අතුරුදහන් කිරීම් හා මරාදැමීම් වැළැක්වීමටත් ඒ ගැන දඬුවම් කිරීමටද, රජය විසින් විශේෂ ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය. රජයේ නිලධාරීන් අතින් යම් කෙනෙකුගේ පීඩිතය අහිමි කිරීමේ අවස්ථා ඇති විය හැකි තත්වය තදින්ම පාලනය කළ යුතුය.

3.7 සියලුම රාජ්‍යයන් විසින් මරණ දඬුවම අහෝසි කළ යුතුය. එය උනටමත් පවතින රටවල එය දරාණුම අපරාධ සඳහා කලාතුරකින් පමණක් දිය යුතුය. එවැනි අවස්ථාවක පවා මරණ දඬුවම පැමිණවීමට පෙර, එම පුද්ගලයාට නිදහසේ සහ අපක්ෂපාතීව පැවැත්වෙන නඩු විභාගයක් ලැබීමේ සහ එයට සුදුනම් වීමේ අවස්ථාව ලබාදිය යුතු අතර නිර්දේශිතවශේ පුරව නිගමනය අනුව සලකනු ලැබීමේ , අභියාචනය කිරීමේ අයිතියද තහවුරු කළ යුතුය. මරණ දඬුවම පැමිණවීම ප්‍රසිද්ධියේ නොකළ යුතුය.

සාමකාමීව ජීවත්වීමේ අයිතිය

4.1 කවරාකාරයක හෝ හිංසාවන්ට ගොදුරු නොවී සිය ශාරීරික, බුද්ධිමය, සද්චාරමය හා අධ්‍යාත්මික හැකියාවන් පුරණ වර්ධනයට පත්කළ හැකිවූ සාමකාමී වටපිටාවක ජීවත්වීමේ අයිතිය හැම පුද්ගලයාටම ඇත්තේය. ශිෂ්ට සම්පන්න වූ සාමකාමී පැවැත්ම අහිමි කරනු ලැබීම නිසා බොහෝ ආසියානු සමාජවල ජනතාව, යුද්ධ හා වෙනත් සිවිල් අපරාධ වලට ගොදුරුවීමෙන් අපමණ පීඩා විඳිති. ඒ නිසා බොහෝ පීඩිත විනාශ වීම , කපා කොටා දමනු ලැබීම , ගේ දෙර, ගම රට සහ පවුල් පීඩිතය අහිමිවීම ආදිය සිදුවේ. රජය මෙන්ම සිවිල් ජනතාවද ගැටළු විසඳීමට සන්නද්ධ මාර්ගය යොදා ගැනීම නිසා එම සමාජවල බලහත්කාරය බිය ගැන්වීම හා භීෂණය ආදියෙන් රටවැසියන්ට ආරක්‍ෂාවක් නැත්තේය.

4.2 නීතිය හා පාලනය පවත්වා ගැනීමට බලහත්කාරය යෙදවීමේදී සෑම රජයක් විසින්ම, ජාත්‍යන්තර ප්‍රජාව විසින් සම්මත කර ඇති ප්‍රතිපත්ති සහ මානව ද්‍රව්‍යවේ නීතිය අනුව අනිවාර්යයෙන්ම ක්‍රියාකළ යුතුය. පොලීසියේ සහ හමුදවල හිංසාකාරී ක්‍රියාවන් ඇතුළුව, සියලු ආකාරයේ රාජ්‍ය හිංසනයෙන් ආරක්‍ෂාවීමට හැම පුද්ගලයකුට හා කණ්ඩායමකට අයිතියක් ඇත්තේය.

4.3 සාමකාමී ජීවිතයක් ගත කිරීම උදෙසා, රජයේ ආර්ථික, දේශපාලන හා සමාජ ක්‍රියාකාරීත්ව, ශ්‍රේණිගතවූ පුද්ගලයන්ද, සිවිල් සමාජය විසින්ද, සෑම ජනතාවන්ගේම ආරක්‍ෂාව සහතික කළයුතුය. පහසුවෙන් හිංසාවට ගොදුරුවිය

හැකි කොටස්ද රට ඇතුළත් වේ. පීඩනයට සුරාකැමට හා හිංසනයට ඵරෙහිව ක්‍රියා කිරීම නිසා සිය සමාජය සතු වටිනාම දේවල් අහිමි කර ගැනීමෙන් තොරව, සිය අවශ්‍යතා සහ අභිලාෂයන් සපුරා ගැනීමේ දේශපාලන, ආර්ථික, සමාජ තත්වයන් පිළිබඳ ස්වභාවික පරිසරයේ සුරක්ෂිතතාව සහතික විය යුතුය.

4.4 සාමයෙන් ජීවත්වීම උදෙසා ආසියානු ජනතාව, ආසියාවේ ආක්‍රමණයට, යටත්විජිතවාදයට හා නව යටත්විජිත වාදයට ඵරෙහිව සටන් කිරීමෙන් ඉතා වැදගත් කාර්ය කොටසක් ඉටුකර ඇත. එම සටනේදී ජාතික එක්සත් භාවයන් සුපිරි බලවතුන් මැදිහත් නොවීමත්, එම සටනේදී වැදගත් බව ඔවුන් ඉතා සාධාරණ ලෙස අවධාරණය කර ඇත. එහෙත් ජනතාවගේ අයිතිවාසිකම් මර්දනය කිරීමට අද එම හේතුන් උපයෝගී කරගත නොහැකි අතර, විදේශ ආයෝජන ඇද ගැනීම උදෙසා ජනතාවගේ අයිතිවාසිකම් මර්දනය කිරීමද සාධාරණී කරණය කළ නොහැකිය. එසේම ජනතාවගේ පෞද්ගලික ආරක්ෂාව සම්බන්ධයෙන් ජාත්‍යන්තර ප්‍රජාව දැනගැනීම වැළැක්වීම ද සාධාරණ නොවේ. ජනතාවගේ සාමකාරී ජීවත්වීමේ අයිතිය සහතික කළ හැක්කේ ජාත්‍යන්තර ප්‍රජාව වෙත වගකීමට බැඳීමෙන් පමණි.

4.5 ආසියාවේ සිවිල් ජනතාව අතර ගැටුම් හා යුද්ධ ගැන නොයෙක් රටවල්හි පොදු ප්‍රජාව දැක්විය කම්පා වෙති. අභ්‍යන්තර ගැටුම් හා යුද්ධ ඇති කිරීම පිණිස ආසියාවේම සන්නද්ධ කණ්ඩායම් හා ආණ්ඩු විදේශ බලවේගයන් විසින් පාවිච්චි කර තිබේ. මේ නිසා ජනතාවගේ යහපත සඳහා වූත් රටේ සංවර්ධනය සඳහා වූත් වැඩ සටහන් වලින් අධික මුදල් සම්භාරයක් යුද්ධායුධ ගැනීම සඳහා යොදවා ඇත. බොහෝවිට විදේශ හමුදා මුලස්ථාන හෝ කඳවුරු පිහිටුවීම, ජනතාවගේ සමාජ හා භෞතික ආරක්ෂාවට තර්ජනයක්වී තිබේ.

ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සඳහා ඇති අයිතිවාසිකම්

5.1 යටත්විජිතවාදය සහ නවීන වෙනස්කම් නිසා ආසියානු දේශපාලන සමාජයේ ස්වභාවය බෙහෙවින් වෙනස්විය. ජනතාවට වගකීමේ සාම්ප්‍රදායික ක්‍රම සහ රාජ්‍යයට ජනතාවගේ සහභාගිත්ව ක්‍රම සමග රටවැසියන් හා ආණ්ඩුව අතර සබඳතාව මූලික වශයෙන් ලිහිල්විය. රටවැසියෝ යටත් වැසියෝ වූහ. ආණ්ඩුවල බලයන් එහි පැතිරීමත් වැඩිවිය. මේ රටවල් නිදහස ලැබීමෙන් පසුව වුවද යටත් විජිත නීති රීති, අධිපතිවාදී සිරිත් සහ පරිපාලන විධික්‍රමද තව දුරටත් පවත්වා ගැනිණි. රාජ්‍යය, ජනතා පීඩනයේ ද දුෂණයේ ද ප්‍රධාන මාර්ගය විය. එහෙයින් අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීමේදී ජනතාව ගරු කිරීමේදී අත්‍යවශ්‍ය දේ වන්නේ ප්‍රජාතන්ත්‍රීය වූත් මානුෂික භාවය ඇත්තාවූත් රජයක් ඇති කිරීමය.

5.2 ජනතාවට යහපත සැලසීම හා රටේ සංවර්ධනය උදෙසා මූලික වගකීම පවතින්නේ තමන් වෙත යයි කියන රජය පළමු කොටම, කාරුණික හා විවෘත විය යුතුය. එසේම ජනතාවට වගකීමට බැඳී සිටිය යුතුය. මානව අයිතිවාසිකම් කෙරෙහි ගරු කිරීමේ අවසාන ප්‍රතිඵලය වන්නේ, අන් අය කෙරෙහි ඉවසිලිවන්ත වූ බහුමුඛ සමාජ ක්‍රමයකි. එවැනි සමාජයක් තුළ තමන්ට ආවේනික අදහස් පළ කිරීමෙන් ඔවුන් තමන් වෙත නම්මා ගැනීමෙන්, නිදහස පවතින අතර සුළු ජාතීන් කෙරෙහි නීති සැලකිල්ල ඇතිවේ. පොදු ජනතාව රජයේ කාර්යයන්ට මැදිහත් විය යුත්තේ මැතිවරණ ආදිය සහිත නිරණ ගතහැකි ක්‍රියාවලීන් මගිනි. එහිදී ජාතික, ආගමික හා ප්‍රමිතිරිත වෙනස්කම් පිළිබඳ හැඟීම් වලින් තොරවිය යුතුය.

සංස්කෘතික අනන්‍යතාවයට ඇති අයිතිය සහ හෘදය සාක්ෂියේ නිදහස

6.1 ජීවිතයට ඇති අයිතිය යනු හුදු භෞතික අවශ්‍යතා තිබීම පමණක් නොවේ. අර්ථාන්විත ජීවිතයක් ගත කිරීම සඳහා වූ සඳ්වාරමය වටාපිටාවද එයට ඇතුළත් වේ. මෙම අර්ථවත් බව එක් එක් පුද්ගලයා විසින් තීරණය කරන දෙයක් නොව, සෙසු මනුෂ්‍යයන් සමග සහජීවනය මත පදනම් වුවකි. පොදු සංස්කෘතික අනන්‍යතාවන්හි වැදගත්කම ආසියානු සම්ප්‍රදායයන් විසින් අගේ කොට සැලැකේ. ආර්ථික හා සමාජ විපර්යාස වලට ඔරොත්තු දී පිටත්වීමට මෙම සංස්කෘතික අනන්‍යතාවයන් ඔවුන්ට පිහිටවනු ඇත. සිඝ්‍ර පරිවර්තන සමයන්හිදී ඒ මගින් ඔවුන්ට ජීවිතයේ යථාර්ථවත් බව ලබාදෙන අතර, අභිමානය සහ ආරක්ෂාව ලබාදෙන මාර්ගය වන්නේය. සෙසු දේශයන්හි මෙන්ම ආසියාවේදී පහසුවෙන් පිඩාවන්ට ගොදුරුවන බොහෝ ජනකොටස් සිටිති. ඔවුන්ගේ සංස්කෘතික විවිධ තර්ජන එල්ල වී ඇත. නැත්නම් පහත්කොට සැලකීම සිදුවේ. ආසියාවේ වෙසෙන විවිධ ජනකොටස් වල නොයෙක් සංස්කෘතික හා සම්ප්‍රදායන්ට ආසියානු ආණ්ඩු විසින් නීති ගෞරවය උක්විය යුතුය.

6.2 ආසියානු සංස්කෘතික විවිධතා මානව අයිතිවාසිකම් හි විශ්වානතරභාවයට කිසිදේත් පටහැනි නොවේ. ඒ වෙනුවට බොහෝ විට එයින් ප්‍රකට කරන්නේ ජාත්‍යන්තර ධර්මතාවන් සහ මානව ගරුත්වයයි. අනික් අතට ආසියානු ජනතාවන් විසින්, මානව අයිතිවාසිකම් වලට පටහැනි යම් ලක්ෂණ සිය සංස්කෘතීන්ගෙන් ඉවත් කරගත යුතුය. පුරුෂ මූලික පවුල් සම්ප්‍රදායයන්ගෙන් මිදී ස්ත්‍රීන්ගේ මානව අයිතිවාසිකම් සහතික කරන

විවිධත්වයෙන් යුත් පවුල් ධර්මතාවන් කෙරෙහි යොමුවිය යුතුය. ප්‍රමිතිර් අසමානත්වයට උදවු වන අපේ සමහර ආගමික මතාන්තරවලට නව අර්ථයන් දීමට තරම් බියෙන් තොර විය යුතුය. අනෙකුත් විද්‍යාරා ගැනීම සහ සහයෝගය ඇතිවන අපේ සංස්කෘතික පැවතුම් වර්ධනය කළයුතු අතර, කුලය, වර්ගය, රැකියාව, උපන් ස්ථානය හා වෙනත් සාධක මත පදනම් වූ වෙනස්කම් තුරන් කළ යුතුය. පුද්ගලයා සමූහයේ හෝ බලවතුන්ගේ හොඳුරක් බවට පත් කිරීමේ සිරිත හැර, කිරීමෙන් අපේ ජනකොටස් වලත්, ජාතිකත්වයේත් සහයෝගිතාවය අපේ කළයුතුය.

6.3 බොහෝ ජනතාවන් ආගමික හක්විකයන් විම නිසා ආසියානු සමාජයන්හි ආගමේ සහ ඇදහීමේ නිදහස ඉතා වැදගත්වේ. දිළිඳුකමෙන් හා පීඩනයෙන් යම් සහනයක් හෝ සැනසිල්ලක් ලැබීමට ආගම එක් මාර්ගයකි. එසේ වුවද ආගමික මුලධර්මවාදය නම් ගැටුම් වලට හා බෙදී වෙන්වීමට හේතුවෙයි. අනික් අයගේ ඇදහීමේ නිදහස හුක්වී විදීම උදෙසා යම් ඇදහිලි විද්‍යාරා ගැනීම අත්‍යවශ්‍යය. ඒ තුළ යමෙකුගේ විශ්වාසය වෙනස් කිරීමේ අයිතිවාසිකම් ද ඇත්තේය.

සංවර්ධනයේ අයිතිවාසිකම් සහ සමාජ සාධාරණත්වය

7.1 හැම පුද්ගලයාටම පිවිත්වීමේ මූලික අවශ්‍යතාවන්ට අයිතියක් ඇති අතර අනිසිලෙස පාවිච්චිවීමෙන් හා සුරාකනු ලැබීමෙන් ආරක්‍ෂාවද ඇත්තේ ය. යහපත් සෞඛ්‍ය පැවැත්මක් උදෙසා අප හැමටම සාක්ෂරතාවට හා දැනුම ලබා ගැනීමටද ආහාර, පිරිසිදු වතුර, සහ නිවාස ලැබීමටද, වෛද්‍ය පහසුකම් ලැබීමටද අයිතිවාසිකම් ඇත්තේය. ලෝක ආර්ථික වර්ධනයේත් තාක්ෂණ දියුණුවේත්, පල ප්‍රයෝජන බෙද හද ගැනීමට හැම පුද්ගලයකුටම, හැම ජන කොටසකටම අයිතියක් ඇත්තේය.

7.2 පුද්ගලයන්ගේ සහ රාජ්‍යයන්හි සංවර්ධනය යනුවෙන් අදහස් වන්නේ ආර්ථික දියුණුව පමණක් නොවේ. එහි තේරුම නම් පුද්ගල හැකියාවන් ගෙන් පුරණ ප්‍රතිඵල ලබා ගැනීමයි. එහෙයින් ඔවුන්ට කලාවේ නිරත වීමේ නිදහසට, ප්‍රකාශනයේ නිදහසට, සහ සංස්කෘතික හා අධ්‍යාත්මික හැකියාවන් වැඩිමේ හිමිකම් තිබිය යුතුය. රජයේ හා සිය ප්‍රජාවේ කටයුතු වලට සහභාගිවීමේ අයිතිය ද එයින් අදහස් වේ. සිය ආර්ථික හා සංස්කෘතික ප්‍රතිපත්ති ලෝක බලපෑම් වලින් නිදහස්ව තීරණය කිරීමේ අයිතිය රාජ්‍යයන්ට තිබිය යුතු බවත් එයින් හැඟී යා යුතුය.

අනාරක්ෂිතයන්ගේ අයිතිවාසිකම්

8.1. ආසියානු රාජ්‍ය විසින් සිය පොදු ප්‍රතිපත්ති සකස්කොට ක්‍රියාත්මක කළ යුත්තේ ඉහත සඳහන් වූ අයිතිවාසිකම් යටතේය. එසේ කළ විට පුද්ගලයන්ට සහ සමූහයන්ට වඩා යහපත් හා සාධාරණ වටා පිටාවක්ද, සමාජ යුක්තියද ඇති කළ හැකි වනු ඇතැයි අපි සිතමු. කෙසේ වෙතත් ඓතිහාසික හෝ වෙනත් හේතූන් නිසා දුබල හා අනාරක්ෂිත වෙනත් ජනකොටස් වලට සුරක්ෂිත භාවය මෙන්ම මානව අයිතිවාසිකම් අඩු වැඩි නැතිව භූක්ති විඳීමේ ඉඩ සැලසිය යුතුය. අපි එවැනි කොටස් කීපයක් ගැන සඳහන් කරමු. එහෙත් පීඩනයෙන් හා වෙනස්කොට සැලකීමෙන් දුක් විඳින වෙනත් කොටස් සිටින බවද අපි දනිමු. ඔවුන් අතර සිවිල් ගැටුම්, රජයේ ප්‍රතිපත්ති හෝ ආර්ථික දුබලකම් නිසා අවතැන්වීමෙන් සිය හේ දෙර අහිමි වී විදේශයන්හි සරණා සොයා ගිය පිරිස ද වෙති. තවමත් අපේ සමාජයේ සමලිංගිකයන් කිසිම අයිතිවාසිකමක් නැති කොටසක් ලෙස සැලකීමෙන් ඔවුහු මහත් අසහනයටත් විපතටත් පිරිහෙලනු ලබති. විවිධ ආර්ථික මාර්ගයන් ඇති කොටස් එනම් ගොවීන්, ධීවරයන් වැනි ප්‍රජා සමූහයෝ ඉඩම් හිමියන්ගේ සහ ධනපති ව්‍යාපාරයන්හි බලපෑමෙන් සිය ජීවන මාර්ග අහිමි කරනු ලැබීමේ තර්ජනයට මුහුණ පා සිටිති. මේ සියලු ප්‍රජා සමූහ විශේෂ අවධානයට ලක්විය යුතුය. එම සමාජ ආර්ථික පිඩාවන්ගෙන් ඔවුන් මුද හරින ලෙස අපි රාජ්‍යයන්ගෙන් සහ ජන කොටස් වලින් උදක්ම ඉල්ලා සිටිමු.

ස්ත්‍රීහු

9.1. බොහෝ ආසියානු සමාජයන්හි ස්ත්‍රීය වෙනස්කම් වලට හා පීඩනයට ගොදුරු වේ. එයට හේතු ඓතිහාසික මූලයන්හි ද සමකාලීන සමාජ ආර්ථික ක්‍රමයන්හි ද පවතී.

9.2. පුරුෂ මුලිකත්වයෙහි අක් මුල් ඉතා ක්‍රමානුකූලව සියලු ආයතන, ආකල්ප, සමාජ පැවතුම් සිරිත් විරිත්, ආගම්, සාර ධර්ම, ආදියෙහි පැතිර පවතී. ඒවා ආසියාවේ සෑම සමාජයකම පවතින අතර, දේශ සීමා ඉක්මවා පාන්තික සංස්කෘතිය, කුල හා වාර්ගික වශයෙන් වැලඳගෙන ඇත. පීඩනය විවිධ මුහුණවරින් සිදුවේ. එහෙත් වැඩියෙන්ම පවතින්නේ ලිංගික වහල්කම්, ගෙදර හිංසාව, මත් ද්‍රව්‍ය ප්‍රවාහනය සහ ස්ත්‍රී දූෂණය වශයෙනි. ස්ත්‍රීහු පොදු ජීවිතයේදී පෞද්ගලික ජීවිතයේදීත් මේ වෙනස්කම් වලට ගොදුරු වෙති. ආසියානු සමාජ වල වැඩිවන යුද්ධ කරණය නිසා අපි ගැටුම් වැනි අවස්ථා වලදී ස්ත්‍රීන්ට හිංසාතර්ජනය අධිකය. සමූහ වශයෙන් ස්ත්‍රී දූෂණය, බලෙන්

වැඩ ගැනීම, ජාතිවාදය, පැහැරගෙන යාම, අවතැන්වීම ආදියෙන් ඇතිවන හිඟයා ඔවුන් මත පැටැවේ. අවි ගැටුම් වලදී ඔවුන්ට සිදුවන එම අසාධාරණකම් වලට යුක්තිය ඉටු නොවේ. පුනරුත්ථාපනය, වන්දි ගෙවීම, ආදිය හෝ, යුද්ධ අපරාධ වලදී හානි පිරමැසීම හෝ සිදු නොවේ. එහෙත් ක්‍රමානුගත සක්‍රී දූෂණය යුද්ධ අපරාධයක් මෙන්ම මනුෂ්‍යත්වයට එරෙහි අපරාධයකි.

9.3 රැකියා කේන්ද්‍රයෙහි සහ වැඩ කිරීමේ අයිතිවාසිකම සම්බන්ධයෙන් සක්‍රීය කෙරෙහි පවත්නා වෙනස්කම් තුරන් කරලීමට නම් ඇයට රැකියා තෝරා ගැනීම, රැකියා සුරක්ෂිතතාව, සමාන සේවයට සමාන වැටුප්, ගෘහ සේවය ගැන වන්දි ලබාගත හැකිවීම, සෞඛ්‍යාරක්ෂාව, වැඩ කිරීමේ ආරක්ෂිත බව, ගර්භනී සහ ප්‍රසූත අවස්ථාවන්හි විශේෂ ආරක්ෂාව ආදිය සැලසිය යුතුය. සක්‍රීයට සිය ලිංගික හා ප්‍රජනන සෞඛ්‍යය පිළිබඳ පුරුෂ අයිතිවාසිකම තිබිය යුතුය. එසේම කිසිම පහත්කොට සැලකීමක් නැතිව ඇයගේ ලිංගික හා ප්‍රජනන සෞඛ්‍යය සහ ආරක්ෂිත ප්‍රජනන තාක්ෂණය පිළිබඳ තොරතුරු ලබා ගැනීමට පහසුකම් තිබිය යුතුය.

9.4 ගෘහ ජීවිතයේදීත්, පුරුෂ මූලික කේන්ද්‍රයේදීත් සක්‍රීයට සිය අයිතිවාසිකම් උල්ලංඝනය වූ විට උපකාරී වන නෛතික ප්‍රතිපාදන ඉතා දුර්ලභය. පොදු නීති තත්වයන්හිදී ඇගේ අයිතිවාසිකම් කෙරෙහි ලැබී ඇත්තේ මඳ සැලකිල්ලකි. සමාජයේ පොදු හා දේශපාලන ජීවිතයේදී ඇයට සමාන සහභාගිත්වයක් ලැබිය හැකි නියත අවස්ථා ඇති කළ යුතුය. එසේම නිත්‍ය නීති ඊති මගින්, රාජ්‍ය ආයතනයන්හි සක්‍රීයගේ සහභාගිත්වය තහවුරු කළ යුතුය. එමෙන්ම, ව්‍යාපාරික කටයුතු කෘෂිකර්මය, ඉඩම් අයිතිය, ආදියෙහි ද එවැනිම පියවර ගත යුතුය. ඔවුන්ගේ නෛතික අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීමට නම්, සක්‍රීය දේශපාලන, සමාජ හා ආර්ථික වශයෙන් ශක්තිමත් බවට පත් කළ යුතුය.

ලමා පරපුර

10.1 සක්‍රීය කෙරෙහි මෙන්ම ළමයින් කෙරෙහි ද පවතින පීඩනය විවිධ ස්වරූප ගනී. වඩාත් ම දූෂණමාන වන්නේ ළමා ශ්‍රමය, ලිංගික වහල් බව, කාමුක පින්තූර ආදියට යොදා ගැනීම, ළමයින් විකිණීම, ළමා ගණිකා වෘත්තියේ යෙදවීම, මත් වෙළඳමට සීමා කිරීම, පවුල තුළම ශාරීරික , ලිංගික සහ මානසික වශයෙන් වෙනස්කම් වලට ලක් කිරීම, එච්.අයි.වී. සහ ජීසීසී ඇති දරුවන් පහත් කොට සැලකීම බලහත්කාරයෙන් ආගමි වලට බඳවා ගැනීම, යුද්ධ වලදී

පවුලෙන් වෙන් වන්නට සිදුවීම හා අවතැන්වීම, පහත්කොට සැලකීමේදී හා පාරිසරික හානි වලදී එසේ සිදුවීම. ආසියානු නගරවල , විදිවල පීඩනවීමට බොහෝ ළමයින්ට සිදුවී තිබේ. ඔවුන්ට අවශ්‍ය ආර්ථික, සමාජ පහසුකම් අහිමි කොට තිබේ.

10.2 ළමයින් වඩා දුබල කොටසක් වීමට, බෙහෙවින් පැතිර යන දිළිඳුකම, ගම්බදව සමාජ අධ්‍යාපන සාධකයා අහිමිවීම ආදිය හේතු වී තිබේ. බොහෝ කලක සිට පැවැතෙන සුරාකෘම සහ අනිසි භාවිතය එනම් ළමා දසහාවය, ළමයින් ගිහාකෘමෙහි යෙදවීම, ලිංගික ක්‍රියාවලට යොදවා ගැනීම ආදිය ක්‍රමයෙන් බහුල වේ. පුරුෂ මූලිකයන් තෝරා ගැනීමේ සමාජ භාවිතය නිසා ගැහැණු දරුවන් මරා දැමීම, ස්ත්‍රී දරුවන්ගේ ලිංග විකෘතිය ආදිය සමහර ආසියානු රටවල පුළුල් ලෙස පැතිරී පවතී.

10.3 දරුවන් හද වඩා ගැන්මට හෝ ඔවුන්ට ශාරීරික අවශ්‍ය මූලික දේවල් මෙන්ම නිසි සෞඛ්‍යක ලබා දීමට ආසියානු රාජ්‍ය අපොහොසත් වී තිබේ. ළමා අයිතිවාසිකම් සම්මුතියට අත්සන් කරන ලෙසත්, එය නීතියෙන් ක්‍රියාත්මක කරන ලෙසත් අපි සියලුම ආසියානු රාජ්‍ය වලින් ඉල්ලා සිටිමු. තම සමාජ ක්‍රමයන්ට ගැලපෙන ලෙස, එක්සත් ජාතීන්ගේ සම්මුති නීතිගත කරන අයුරින් හා ළමා අයිතිවාසිකම් උල්ලංඝනය කිරීම ගැන සෝදිසිමත්වීමට අවශ්‍ය කටයුතු හා නීති රීති ඇති කිරීමට උනන්දු වන ලෙස අපි ආසියානු ජන කොටස් වලින් ද ඉල්ලා සිටිමු.

ආබාධිත පුද්ගලයෝ

11.1 භාර්ෂිකව හෝ මානසිකව දුබල වුවත් රැක ගැනීම ආසියානු සමාජ විසින් සිරිත් පරිදි කරගෙන ආ යුතුකමකි. එහෙත් අපේ ජන සමාජයන් හි විවිධ වෙනස්කම් හා ආර්ථික සංවිධානයන්හි ස්වභාවයන් නිසා ඔවුන් කෙරෙහි තිබුණු සැලකිල්ල අඩුවී ඇත. අධ්‍යාපන, රැකියා, සහ නිවාස ලැබීමේදී ඔවුන්ට නොයෙක් වෙනස්කම් සිදුවේ. ඔවුන් කෙරෙහි දක්වන ආකල්පය සහ ඔවුන්ගේ වුවමනාකම් පිරිමහන සම්පත් නැතිකම නිසා ඔවුන්ට හිමිවිය යුතු මානව අයිතිවාසිකම් බොහෝ විට අහිමි වේ. ඔවුන්ගේ හැකියාවන් නිසි පරිදි කිරීමත්, රැකියා දියුණුකර නොලැබීමත් සිදුවේ. ගෞරවනීය ජීවිතයක් ගත කිරීමටත්, සමාජ සැලකීම හා ආරක්ෂාව ලැබීමටත්, සිය හැකියාවන් ප්‍රයෝජනවත් කටයුත්තක යොදවනු ලැබීමටත් ඔවුන්ට අයිතිවාසිකමක් පවතී.

11.2. එම්.අයි.වී. සහ ඒඩ්ස් වැනි රෝග වැළඳුණු රෝගීන්ට ආසියානු සමාජයන්හි සලකන දුක්මුසු ආකාරය දැකින විට ඔවුන්ගේ මානව අයිතිවාසිකම්

රැකීම හා ඔවුන් මනුෂ්‍ය ගරුත්වයට හිමිකම් ඇති බව අවධාරණය කළ යුතුය. ඔවුහු අන්තිම පහත් කොටසක් ලෙස සැලකෙන්නෝය. මානව අයිතිවාසිකම් අගයන ශිෂ්ට සමාජයක ඔවුන්ටද ගෞරවණීය පිවිතයක් හා මරණයක් හිමි විය යුතුය. එවැනි රෝගීන්ට නිසි ප්‍රතිකාර ලැබීමේ අයිතිවාසිකම් තහවුරු විය යුතු අතර ඔවුන් පහත් කොට සලකනු ලැබීමෙන් හා කොන්කරනු ලැබීමෙන් ආරක්ෂා කළ යුතුය.

කම්කරුවන්

12.1. ආසියානු සමාජයන් හි සිඝ්‍ර කාර්මික කරණය විසින් සාම්ප්‍රදායික ආර්ථික රටාවන් යටපත් කර ඇති අතර, අති විශාල ග්‍රාමීය ජනතාවගේ යැපීමේ හැකියාවන් විනාශකර ඇත. එම හේතුව නිසා ඔවුන් කර්මාන්ත ක්ෂේත්‍රයේ වැටුප් ලබන රැකියා වලට තල්ලු කරනු ලැබ ඉතා දුක්ඛිත පිවිතයකට මුහුණ පා ඇත. අසාධාරණ කම්කරු නීති ඊති වලින් වැඩි දෙනෙකුට රැකවරණයක් නොලැබෙන තරම්ය. බොහෝ දෙනාට එම වැඩ බිම් තුළ වෘත්තීය සංවිධාන පැවැත්වීමේ සහ හෙට්ටු කිරීමේ අයිතිවාසිකම් භක්ති විඳීමට පවා දී නැත. ඔවුන්ගේ වැටුප් කිසිසේත් ප්‍රමාණවත් නැත. ඉතා පීඩාකාරී සහ අනතුරුදයක තත්වයන් යටතේ වැඩ කිරීමට බල කර ඇත. ලෝකාපේශකරණය කම්කරුවන්ට වඩාත් හානිදයක තත්වයන් නිර්මාණය කර ඇත. මක් නිසාද ආසියානු ආණ්ඩු ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය නිෂ්පාදන වියදම අඩු කිරීමේ පියවරයන් ගැනීමට උනන්දුවීම නිසා ය.

12.2. සංක්‍රමණික කම්කරුවෝ විශේෂයෙන් අනාරක්ෂිත කොටසක් වෙති. විදේශ රාජ්‍යයන්හිදී ඔවුහු සුරාකනු ලැබෙති. ඔවුන්ට ඒ රටවල කම්කරු නීති ගැන දැනුමක් නැති අතර ඒ රටේ නීති අනුව ක්‍රියා කිරීමට බියක් ඇත. අපේ රටේ කම්කරුවන්ට හිමි අයිතිවාසිකම් හෝ සේවා තත්වයන් හෝ ඔවුන්ට ඒ රටවලදී නොලැබේ. පීඩනවීමට නිසි ඉඩක් කඩක්, මනා සෞඛ්‍ය තත්වයන් හෝ නීතියෙන් ආරක්ෂාවක් නැතිව ඔවුහු ප්‍රත්‍යාවෙති. සංක්‍රමණීය කම්කරු ජනතාව ජාතිවාදය විදේශික බිය ආදියෙන් පීඩා විඳින අතර ශාඛ කම්කරු ස්ත්‍රීහු බොහෝ විට ලිංගික අතවර වලට ගොදුරු වෙති.

ශිෂ්‍ය පරපුර

13.1. ආසියාවේ ශිෂ්‍යයෝ නිරන්තරයෙන් ම යටත් විජිතවාදයට, එරෙහිව යටත් කළහ. එසේම සිය රටවල් තුළ ප්‍රජාතන්ත්‍රීය කරණයත්, සමාජ යුක්තියත් උදෙසා කැපවී කටයුතු කළහ. එම හේතුව නිසා ඔවුහු රාජ්‍ය

හිංසනයෙන් ද, මර්දනයෙන්ද දුක් වින්දන, එම ශිෂ්‍යයෝ අභ්‍යන්තර ආරක්‍ෂක නීති සහ ත්‍රස්තවාදී විරෝධී මර්දන නීති ඊති වලට නිතර ගොදුරු වූහ. ඔවුන්ට ශාස්ත්‍ර හැදෑරීමේ නිදහස සහ ප්‍රකාශනයේත් සංවිධානයවීමේත් නිදහස අහිමි කර ඇත.

සිරකරුවෝ සහ දේශපාලන සැකකරුවෝ

14.1. සිරකරුවන් හා දේශපාලන සැකකරුවන් සම්බන්ධයෙන් ජාත්‍යන්තර වශයෙන් පිළිගැනුණු මූලධර්ම තදබල ලෙස උල්ලංඝනය වන්නේ රටවල් කීපයක පමණි.

14.2. ආසියාවේ බොහෝ ස්ථාන වල නිතර සිදුවන්නේ, හිතුවක්කාර ලෙස අත්අඩංගුවට ගැනීම, රඳවා තැබීම, සිරගත කිරීම, වදහිංසාදීම, කුරිරු, සහ අමානුෂික සැලකිල්ල ආදී මර්දන ක්‍රියා ය. සිරකරුවන්ට හා සැකකරුවන්ට බොහෝවිට ඉතා අපහසු සෞඛ්‍ය තත්වයන් යටතේ සිටීමට බල කරනු ලැබේ. නිසි ආහාර හා වෛද්‍ය ප්‍රතිකාර නොලැබෙන අතර සිය පවුලේ සැතපුණු සමගමන් කතාබහට යමක් ලබාගැනීමට හෝ ඉඩක් නොලැබේ. එකම සිර කුටියක විවිධ වර්ගයේ සිරකරුවන් රඳවා තැබීම ද ස්ත්‍රීන් ළමයින් ඇසුරට පහසු පරිදි රැඳවීම ද සිදුවේ. සිර කුටි බොහෝ විට ඉඩ මදිය. අත් අඩංගුවේ දී මිය යාම ද අසාමාන්‍ය නොවේ. සිරකරුවන්ට සිය නීතිඥයන් හමුවීමට හෝ ඉක්මනින් නඩු දමනු ලැබීමේ අවස්ථා හිගය.

14.3. ආසියානු ආණ්ඩු නිතරම නඩු නැතිව රඳවා තබා ගැනීමේ විධායක බලතල භාවිතා කරයි. මේ ආණ්ඩු සිය දේශපාලන සිරකරුවන් අත් අඩංගුවට ගෙන රඳවා තැබීමට ජාතික ආරක්‍ෂක බලතල යොදවයි. ආසියාවේ බොහෝ තැන්වල සිරිමේ ඇදහීමේ සහ හෘදය සාක්‍ෂියේ නිදහස සීමා කරන්නේ පරිපාලන නීති ඊති මගින් භාෂණයේ සහ සමාගමයේ නිදහස නැති කිරීමෙනි.

අයිතිවාසිකම් නීතියෙන් ක්‍රියාත්මක කිරීම

15.1. ආසියානු රට වලින් වැඩි ගණනක් මානව අයිතිවාසිකම් සිය ආණ්ඩු ක්‍රම ව්‍යවස්ථාවන්ට ඇතුළු කොට ඇති අතර ජාත්‍යන්තර සම්මුතීන්ට අත්සන් තබා ඇත. එහෙත් නීතිමය ලේඛනයන්හි සඳහන් අයිතිවාසිකම් සහ සැබවටම මිනිසුන් මුක්ති විඳින අයිතිවාසිකම් ප්‍රමාණයන් අතර විශාල පරතරයක් තිබේ. එහෙයින් අයිතිවාසිකම් තහවුරු කිරීමට ආසියානු රාජ්‍යයන් විසින් වහා පියවර ගත යුතුව ඇත.

නීතිගෙන් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ප්‍රතිපත්ති

15.2. අයිතිවාසිකම් ප්‍රායෝගිකව සහතික කිරීමේ ක්‍රියා පිළිවෙත් පහත සඳහන් ප්‍රතිපත්ති මත පදනම් විය යුතුයයි අපි අදහස් කරමු.

15.2.අ. රාජ්‍යය, සිවිල් සමාජය, ව්‍යාපාරික සමාගම් ආදිය විසින් මානව අයිතිවාසිකම් උල්ලංඝනය කරනු ලැබේ. මේ සියලුම කණ්ඩායම් විසින් කරන උල්ලංඝනයන්ට එරෙහි නීතිමය ආරක්‍ෂාවන් සැලසී තිබිය යුතුය. මෙම කණ්ඩායම් වලට තමන්ගෙන් දුබල හා පීඩිත කොටස් වෙනුවෙන් ඉටුවිය යුතු වගකීම් සම්බන්ධයෙන් ඔවුන්ගේ සිරිත් විරිත් හා සාරධර්ම ශක්තිමත් කළ හැකි ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය.

15.2.ආ. අයිතිවාසිකම් ප්‍රායෝගිකව තහවුරු කිරීමේ වගකීම මූලික වශයෙන් රජයට පැවරුණ ද, එම වගකීම සමාජයේ සෑම කණ්ඩායමක් ම දැරිය යුතුය. සමාජ හා ආර්ථික වැනි බොහෝ අයිතිවාසිකම් බුක්ති විඳීමට නම්, රජය විසින් ජ සඳහා නිශ්චිතව අයිතිවාසිකම් ලැබිය හැකි වටපිටාවක් ගොඩ නැගිය යුතුය. අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ දැනුවත්භාවය ඇති කිරීම ජ පිළිබඳ ප්‍රමිතීන් සැකැසීම, ආණ්ඩු වලින් සහ වෙනත් කණ්ඩායම් මගින් ජ පිළිබඳ වගකීම ඉටු කරවා ගැනීම හා සම්බන්ධ පැහැදිලි සහ යුක්ති සහගතවූත් කාර්යභාරයක් රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන වලට ඇත. අයිතිවාසිකම් නීතිගෙන් ක්‍රියාත්මක කරවා ගැනීමේ සහ බලය අනිය ලෙස භාවිත කිරීමෙන් වැළැක්වීමේ කටයුතු සම්බන්ධ විශේෂ වගකීමක් නීතිඥයන්, වෛද්‍යයන් වැනි වෘත්තිකයන් කෙරෙහි, සිය කාර්යයෙහි ස්වභාවය නිසාම පවතී.

15.2.ඉ. සිවිල් ගැටුම් අවස්ථාවන්හිදී අයිතිවාසිකම් බරපතල ලෙස උල්ලංඝනය වේ. සාමකාමී වටපිටාවකදී, අයිතිවාසිකම් ශක්තිමත් වේ. එහෙයින්, වාර්ගික හා සමාජ ආරවුල් ඇතිවී, විඳ දරා ගැනීම හා සමගිය ඇති කිරීමට ක්‍රියා කිරීම රජයේ ද සෙසු සංවිධාන වලද යුතුකම වේ. එවැනි අවස්ථාවලදී එක් රටක් තවත් රටක් යටපත් කිරීමට උත්සාහ නොගත යුතු අතර රටවල් අතර ගැටුම් සාමකාමීව විසඳීමට පියවර ගත යුතුය.

15.2.ඊ. පුජාතන්ත්‍රීය වූත්, එකඟතාව මත පදනම් වූත් භාවිතයන් මගින් අයිතිවාසිකම් තහවුරු වේ. එහෙයින් සෑම රාජ්‍යයක්ම හා සංවිධානයක්ම කළ යුත්තේ වෙනත් අය සම්බන්ධ වන ගනුදෙනු භාවැඩ කටයුතුවලදී එම භාවිතයන් වැඩි දියුණු කිරීමය.

15.2.උ. බොහෝ ආසියානු සමාජයන්හි පුද්ගලයන්ට හා ජන

කොටස්වලට සිය අයිතිවාසිකම් භාවිතය වලක්වන සමාජ සිරිත් හා පුරුදු ඇත. විශේෂයෙන් කුලය, ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය හෝ ආගම ආදිය නිසාය. අයිතිවාසිකම් රැකීමට නම් මේ සිරිත් හා පුරුදු යළි සකස් කළ යුතුය. එම ප්‍රතිසංස්කරණ බිස සැක නැතිව, අධිෂ්ඨානශීලීව යෙදීම අවශ්‍යය.

15.2. උ. මානව අයිතිවාසිකම් සහ ස්වාධීනතා ආරක්‍ෂා කර ගැනීමට කාරුණික වුදු, ශක්තිමත් වුදු, සිවිල් සමාජයක් පැවතිය යුතුය. මක් නිසාද යත්, සමාජය තුළ අයිතිවාසිකම් ඔක්කරී විදීමටත්, රාජ්‍ය ආයතන වල බලය පාලනය කිරීමටත් ය. සිවිල් සමාජයේ විවිධ ආයතන නිසි ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීමටත්, පවත්වා ගැනීමටත් අදහස් ප්‍රකාශ කිරීමේ, සංවිධානයවීමේ නිදහස තහවුරු විය යුතුය.

15.2 ආ. සමාගම් මගින් කරන යම් ව්‍යාපාර භාවිතයන්ගෙන් සිදුවන සුරාකෑමේ ක්‍රම පාලනය කළ යුත්තේ වැඩි කරන ජනතාවගේ, පාරිභෝගිකයන්ගේ සහ පොදු ජනතාවගේ අයිතිවාසිකම් සහතික කිරීම උදෙසාය.

අයිතිවාසිකම් උදෙසා වැඩ කිරීමේ රටාව ශක්තිමත් කිරීම.

15.3. අ. මේ සඳහා නීතිමය රටාවක් ගොඩ නගා ගැනීම අත්‍යවශ්‍යය. සියලුම රාජ්‍යයන් විසින් අයිතිවාසිකම් තහවුරු කිරීම ආණ්ඩු ක්‍රම ව්‍යවස්ථාවා මගින් ම කළ යුතුය. එම සහතිකය වෙනත් ව්‍යවස්ථාමය සංශෝධන මගින් දියකර හැරීමට ඇති ඉඩකඩ ද ආණ්ඩු ක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙන්ම වැළැක්විය යුතුය. එසේම හැම රාජ්‍යයක්ම ජාත්‍යන්තර මානව අයිතිවාසිකම් සම්මුඛ ආදියට අත්සන් කළ යුතුය. එම රාජ්‍ය සිය නීති රීති පැනවීම හා පරිපාලන භාවිතයන් පිළිබඳ ජාතික හා තත්වයන් අන්තර්ජාතික ප්‍රමිතීන්ට පටහැනිදැයි පසු විපරම් කොට වැරදි නිවැරදි කළ යුතුය. විශේෂයෙන්ම යටත් විජිත උරුමයක් ලෙස ගෙන එන නීති රීති ගැන එසේ කළ යුතුය.

15.3. ආ. ජනතාවගේත්, රජයේ හා පුජා ආයතන වලත් අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ දැනුවත්කම සහ අවබෝධය වර්ධනය කළ යුතුය. අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ ජාතික හා අන්තර්ජාතික පාලන ක්‍රියාවලිය ගැන දැනුම වැඩි දියුණු කළ යුතුය. බලය අතිසි ලෙස යෙදීම වැළැක්වීමට අවශ්‍ය වන නීතිමය හා පරිපාලනමය ක්‍රියාමාර්ග ගැන පුද්ගලයන්ට සහ කණ්ඩායම් වලට අවබෝධයක් තිබිය යුතුය. අයිතිවාසිකම් ක්‍රියාත්මක වීම පිළිබඳව අධිකෂණය හා පසු විපරම් සඳහා වූ

දේශීය හා ජාත්‍යන්තර යාන්ත්‍රණයන් හඳුනා ගැනීමට රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන වලට බෙදිරයය දිය යුතුය. රට පුරා ද ආසියානු කලාපයේද අයිතිවාසිකම් රැකීම සඳහා යෙදුණු අධිකරණ හා පරිපාලන තීන්දු ගැන සන්නිවේදනය කළ යුතුය. මානව අයිතිවාසිකම් වල හරය සහ වැදගත්කම ගැන තොරතුරු ව්‍යාප්ත කිරීමට සහාය වීම සඳහා රාජ්‍යයන්, රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන සහ අධ්‍යාපන ආයතනයන් උනන්දුවිය යුතුය.

15.3 ඉ. ආරක්‍ෂක හමුදාවන්ගේ විවිධ ක්‍රියාවන්හිදී, විශේෂයෙන් අත් අඩංගුවේ සිටියදී විවිධ අයිතිවාසිකම් උල්ලංඝනය වෙයි. සමහරවිට මේ වැරදි සිදුවන්නේ මේ නිලධාරීන් තමන්ට ඇති බලයේ ප්‍රමාණය ගැන නොසලකන හෙයින්ය. තවත් සමහරවිට ඉහලින් ලැබෙන අණක් නීති විරෝධී බව නොදැන එයට කීකරුවීමෙන් එම වැරදි සිදුවේ. පොලීසියේ, සිරගෙදර සහ සන්නද්ධ හමුදාවල නිලධාරීන් මානව හිමිකම් නීති ඊති හා නියමයන් පිළිබඳ දැනුවත් කළ යුතු වූ පමණක් නොව ඒවා පිළිපැදීමට පුහුණු කළ යුතුය.

අයිතිවාසිකම් වලට බලය ලබාදෙන යන්ත්‍රණය

අයිතිවාසිකම් ආරක්‍ෂා කිරීමේ ප්‍රධාන මාර්ගයක් වන්නේ අධිකරණයයි. අයිතිවාසිකම් උල්ලංඝනයන් ගැන පැමිණිලි බාර ගැනීමට සාක්ෂි විමසීමට සහන සැලසීමට සහ අවශ්‍ය නම් කඩ කළවුන්ට දඬුවම් පැමිණවීමට ද අධිකරණයට බලය ඇත්තේය. එහෙත් එසේ කළ හැකි වන්නේ අධිකරණ කාර්ය පටිපාටිය බලවත් නම් හා මනා ලෙස සංවිධානය වී තිබුණොත් පමණි. අධිකරණයේ විනිසුරුවරුන් සුදුසුකම් ලැබූ පළපුරුදු හා මානව අයිතිවාසිකම් හා එහි ගරුත්වයද ශ්‍රක්තිය ද රැකීමට කැපවූ අය විය යුතුය. අධිකරණ සේවා කොමිසමක් මගින් පත් කරනු ලැබීමෙන් හා ආණ්ඩු ක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙන් නිලයෙහි ආරක්‍ෂාව සලසනු ලැබීමෙන් විනිසුරුවරුන් ව්‍යවස්ථාදායකයෙන් හා විධායකයෙන් ස්වාධීන විය යුතුය. රටේ පවතින ආගමික, ප්‍රාදේශික, ස්ත්‍රී පුරුෂ සහ සමාජ පංතික වෙනස්කම් වල ස්වභාවය අධිකරණ ආයතන මගින් සාධාරණ ලෙස විඳිනා දැක්විය යුතුය. ඒ සඳහා මේ ආයතන නැවත සකස් කළ යුතු අතර, මේ ආයතන සමාජ පර්යේෂණාත්මක ක්‍රමයක් බවට ද පත්විය යුතුය. ස්ත්‍රීන්, වරප්‍රසාද අහිමි කොටස්, සමාජයෙන් ඉවත දමන ලද්දවුන් නියත රාජ්‍ය මැදිහත්වීමකින් ඔවුන් සිටින පාතාලයෙන් ගොඩ ගෙන මනා පුහුණුවක් දී අධිකරණ කාර්යයෙහි නිරත කරවිය යුතුය. ආසියාවේ මානව අයිතිවාසිකම් නොසැලැකෙන සාම්ප්‍රදායික සමාජයන්හි දුබල කොටස් වල විශ්වාසනීයත්වය වර්ධනය කළ හැකිවන්නේ එවැනි පියවර මගින් පමණි.

15.4. ආ. නීති වෘත්තීය ද ස්වාධීන එකක් විය යුතුය. සිය අයිතිවාසිකම් ආරක්‍ෂා කර ගැනීමේදී, නීතිඥයන්ගේ සේවාව ලබා ගැනීමට නැත්නම් උසාවි

යාමට හැකියාවක් නැති ජනතාවට නීති ආධාර සැපයීමේ මාර්ග පැවතිය යුතුය. උසාවියට යාමේ ඉඩකඩ සීමා කරන නීති ඊති ආදිය වඩා ලිහිල් කළ යුතුය. උසාවි යාමට තරම් හැකියාව නැති පුද්ගලයන් හා ජන කොටස් වෙනුවෙන් නීති කටයුතු කරන සමාජ සුඛ සාධක සංවිධාන දිරිමත් කළ යුතුය.

15.4. ඉ. සමාජයේ බෙලහින කොටස් කෙරෙහි විශේෂ සැලකිල්ලක් දක්වමින් මානව අයිතිවාසිකම් කොමිසම් හෝ එවැනි වෙනත් ආයතන හැම රජයක් විසින්ම පිහිටුවිය යුතුය. අයිතිවාසිකම් කඩවීමට ගොදුරුවන පුද්ගලයන් වෙනුවෙන් යුක්තිය ඉටු කිරීමට එම ආයතන මගින් විශදම් අධික නැති, සුහද සේවයක් සැලසිය හැකිය. එසේම එම ආයතන වලට අධිකරණයට ද සහාය විය හැකිය. විශේෂ කාර්යභාරයක් ද එම ආයතන වලට ඇත. එනම්, මානව අයිතිවාසිකම් පිළිබද ප්‍රතිපත්ති සැකසිය හැකිය. ඒ පිළිබද අධ්‍යාපනය වැඩි දියුණු කළ හැකිය. උල්ලංඝනයන් පිළිබද පරීක්ෂණ කළ හැකිය. එපමණක් නොවේ සමඵ කිරීම හා පරිපාලන හා අධිකරණ ප්‍රතිකර්ම ලබා ගැනීම උදෙසා යොමු කිරීමට ද හැකිවනු ඇත. මානව අයිතිවාසිකම් ආයතන වලට, මහජනයාගෙන් පැමිණිලි ලබා ගැනීමෙන් හෝ තමන්ගේ වුවමනාවෙන් ද ක්‍රියා කළ හැකිය.

15. 4. ඊ. රජයේත්, ජනතාවගේත් හෘදය සාකෂිය කෙලින්ම ප්‍රශ්න කරනු ලැබීමෙන් මහජන විනිශ්චය සභා වැනි සංවිධාන මගින් සිවිල් සමාජයට ද අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීමට සහාය විය හැකිය. එවැනි සංවිධාන මගින් අවධාරණ කළ යුත්තේ අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීම රජයේ පටු සීමාවට පමණක් අදාළ වන්නක් නොව එය ඉතා පුළුල් වගකීමක් ද වන බවය. ඒවා නීතියට පමණක් සීමා වු දෙයක් නොව, මානව අයිතිවාසිකම් පිළිබද බර්මතාවන් හා එහි අධ්‍යාත්මික පදනම ද හෙළි කිරීමට අවශ්‍ය වන විනිශ්චය කාර්යයක් ඉටුවීමට ද අවශ්‍ය වේ.

මානව අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීම සඳහා වූ කලාපීය ආයතන

16.1. සෑම මට්ටමකින් ම, එනම් ප්‍රාදේශීය, ජාතික, කලාපීය සහ අන්තර්ජාතික වශයෙන් ම මානව අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීමේ කටයුතු සිදුවිය යුතුය. ඒ එක් එක් මට්ටමේ ආයතන හා සංවිධාන වලට සිය විශේෂ පහසුකම් හා නිපුණතා ඇත්තේය. එයින් මුලිකම වගකීම ඇත්තේ රාජ්‍යයන්ට බැවින් රාජ්‍යයන් විසින් ඒ පිළිබද සිය හැකියාවන් වර්ධනය කිරීමට ප්‍රමුඛතාව දිය යුතුය.

16.2. අයිතිවාසිකම් වර්ධනය කිරීම උදෙසා ආසියානු රාජ්‍යයන් විසින් සිය කලාපීය චුන් උපකලාපීය චුන් ආයතනයන් භාවිත කළ යුතුය. ජාතික හා කලාපීය රාජ්‍ය නොවන සංවිධානයන්ගේ සහයෝගයෙන් ගොඩ නැගෙන කලාපීය සංවාද මණ්ඩපයකින් සැකැස්සුණු මානව අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ අන්තර් රාජ්‍ය සම්මුතියක් පැවතිය යුතුය. එම සම්මුතිය ආසියාවේ යථා තත්වයන් කෙරෙහි යොමුවිය යුතුය. විශේෂයෙන්ම අයිතිවාසිකම් ඩුක්ති විදීමට ඇති බාධාවන් කෙරෙහි යොමුවීම වැදගත් ය. එහෙත් ඒ සමගම අන්තර්ජාතික නියමයන්ට හා ප්‍රමිතීන්ට එකඟ විය යුතුය. රාජ්‍ය ආයතන පමණක් නොව විවිධ කණ්ඩායම් සහ සංවිධාන විසින් කරන මානව අයිතිවාසිකම් උල්ලංඝනයන් ගැන ද එහි ප්‍රතිකර්ම අඩංගු විය යුතුය. එම සම්මුතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම උදෙසා ස්වාධීන කොමිසමක් හෝ අධිකරණයක් ඇති කළ යුතුය. එම කොමිසමට හෝ අධිකරණයට පැමිණිලි ඉදිරිපත් කිරීමේ හැකියාව රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන වලටත් වෙනත් සමාජ සංවිධාන වලටත් ලබා දිය යුතුය.

PLANNING COMMITTEE

Mathews George CHUNAKARA, Christian Conference of Asia, Hong Kong ♦ FERNANDO Basil, UNTAC-Human Rights Component, Cambodia ♦ JAYATHILAKA Linus, Organisation for Democracy and Human Rights, Sri Lanka ♦ KIM Kyung-nam Rev., NCC-Human Rights Committee, south Korea ♦ MUTTETUWEGAMA Samanpriya Ramani, INFORM, Sri Lanka ♦ NACPIL-MANIPON Aida Jean, CCA - International Affairs, Shatin, Hong Kong ♦ RASIAH Sivarasa, SUARAM, Malaysia ♦ SAJOR India Lourdes, Asian Women's Human Rights Council, The Philippines ♦ WONG Kai Shing, Asian Human Rights Commission, Hong Kong

INITIAL DRAFTING COMMITTEE

Mathews George CHUNAKARA, Christian Conference of Asia, Hong Kong ♦ FERNANDO Basil, UNTAC-Human Rights Component, Cambodia ♦ NACPIL-MANIPON Aida Jean, CCA - International Affairs, Shatin, Hong Kong ♦ SAJOR India Lourdes, Asian Women's Human Rights Council, The Philippines ♦ TREMEWAN Christopher, University of Auckland, New Zealand ♦ TY Renaldo, University of the Philippines, The Philippines ♦ WONG Kai Shing, Asian Human Rights Commission, Hong Kong

INDIVIDUALS AND ORGANISATIONS WHO HAVE RESPONDED TO THE QUESTIONNAIRE REGARDING ASIAN HUMAN RIGHTS CHARTER

ABAD La Reiane, ISIS International, Quezon City, The Philippines ♦ ABRAHAM Ammu, Centre for Education and Documentation, Bombay, India ♦ ALLMARK C. V., Tribal Refugee Welfare in South East Asia, Australia ♦ ANA Genevieve C., Women's Information and Communication Service, Quezon City, Philippines ♦ ASPIRAS Jose Ventura, PROCESS, Metro Manila, Philippines ♦ Bar Council of Malaysia, Kuala Lumpur, Malaysia ♦ BAYES Helen, Defence for Children International - DCI Australia, Dickson, Australia ♦ BOONYABANCHA Somsook, Asian Coalition for Housing Rights, Bangkok, Thailand ♦ Burma Issues, Bangkok, Thailand ♦ CA TELLEZ Cynthia, Mission for Filipina Migrant Workers, Hong Kong ♦ Catholic Human Rights Committee - Japan, Tokyo, Japan ♦ Centre for Trade Unions and Human Rights (CTUHR), Quezon City, The Philippines ♦ CHHIBBER Y. P., Peoples Union for Civil Liberties, New Delhi, India ♦ CHOWDERY N.R., Law Council of Australia, Sydney, Australia ♦ Citizens for Democracy (CFD), New Delhi, India ♦ D'SILVA Allwyn, Jagruti Kendra, Bombay, India ♦ D'SOUZA Corinne Kumar, Vimochana, Bangalore, India ♦ DAHAL Shiva Hari, Informal Sector Service Centre (INSEC), Kathmandu, Nepal ♦ DE LUNA Anelyn, Task Force Detainees of the Philippines, Quezon City, Philippines ♦ DHUNGEL Om, Human Rights Organisation of Bhutan (HUROB), Lalitpur, Nepal ♦ DIOKNO Maria Socorro L., Free Legal Assistance Group, The Philippines ♦ DONELSON Mike, Asia Partnership for Human Development, Kowloon, Hong Kong ♦ DULAKI Vani, Fiji Women's Rights Movement, Suva, Fiji ♦ ENGINEER Asghar Ali, Centre for Study of Society and Secularism, Bombay, India ♦ Ecumenical Commission for Displaced Families and Communities, Quezon City, The Philippines ♦ FAROOQUE Mohiuddin, Bangladesh Environmental Lawyers' Association, Dhaka, Bangladesh ♦ FIRTH Oswald Fr., Social Economic and Development Center (SEDEC), Colombo, Sri Lanka ♦ Fishermen's Service Center, Kaoshiung, Taiwan ♦ FLORES Potenciano, Kilusang Mayo Uno, Manila, The Philippines ♦ Forum for Protection of Human Rights, Kathmandu, Nepal ♦ FRANCIS Daisy, Canada-Asia Working Group, Toronto, Canada ♦ Free Legal Assistance Volunteers Association Inc., Cebu City, The Philippines ♦ GANESALINGAM V. S., Home for Human Rights, Sri Lanka ♦ GARCIA Edmundo, Coalition for Peace, Quezon City, The Philippines

◆ GARCIA Rosario, Ecumenical Movement for Justice & Peace, Manila, The Philippines ◆
 GHAZNAVI Nafis, Human Rights Commission of Pakistan, Karachi, Pakistan ◆ HUQ Fazlul, Madaripur
 Legal Aid Association, Madaripur, Bangladesh ◆ HUSSAIN Hameeda, Ain O Salish Kendra, Dhaka,
 Bangladesh ◆ IDRIS S. M. Mohd, Consumers' Association of Penang, Penang, Malaysia ◆ Indian
 Social Institute (ISI), Bangalore, India ◆ International Young Christian Workers (IYCW) Asia-
 Pacific, Kowloon City, Hong Kong ◆ JAGUNOS Bern, Canada-Asia Working Group, Toronto, Canada
 ◆ Japanese Catholic Council for Justice and Peace, Koto-ku, Japan ◆ JOHN J., Delhi Forum, New
 Delhi, India ◆ KANDEL Krishna, Amnesty International Nepal Section, Kathmandu, Nepal ◆
 KARUNAN Wanida, Union for Civil Liberty, Bangkok, Thailand ◆ KOOMPRAPHANT Sanphasit,
 Child's Rights Programmes, CPRC, Bangkok, Thailand ◆ LAKSHMI. N., The Concerned for Working
 Children, Bangalore, India ◆ Law Department, Hong Kong University, Hong Kong ◆ LIMPIN Maria
 Teresa, Amnesty International Philippines, Quezon City, The Philippines ◆ LIN Mei-jung Yvonne,
 Taiwan Grassroots Women Workers' Centre, Taipei, Taiwan ◆ LUBI Tita, Gabriela Commission on
 Women's Political Rights, The Philippines ◆ MACLING Jean C., Ecumenical Centre for Development,
 Quezon City, Philippines ◆ MAYUR Rasmii, Global Futures Network, Bombay, India ◆ MITCHELL
 Michael, WSCF Asia-Pacific Solidarity Work, NSW, Australia ◆ MOLINO Benito E., Medical Action
 Group, Quezon City, The Philippines ◆ MU Wei Pin, International Trade Secretariate, IUF Asia Pacific,
 Sydney, Australia ◆ MUNIER Asif, Coordinating Council for Human Rights in Bangladesh, Dhaka,
 Bangladesh ◆ NEPAL Arun, Prisoners Information Centre, Kathmandu, Nepal ◆ NICHOLAS Collin,
 Centre for Orang Asli Concerns, Kuala Lumpur, Malaysia ◆ PACIS Constance Sr., Ecumenical
 Commission for Displaced Families and Communities, The Philippines ◆ PARTAMIAN Herminte,
 Australian Council of Churches, Australia ◆ PATEL Marti, Women's Education for Advancement and
 Empowerment, Chiangmai, Thailand ◆ PATHAK Ila, Ahmedabad Women's Action Group (AWAG),
 India ◆ PENARANDA Jose Victor, Council for People's Development, Metro Manila, The Philippines
 ◆ PIMPLE Minar, Youth for Unity and Voluntary Action, Bombay, India ◆ PINITPUVADOL
 Kamaline, Child Rights Asia-Net, UNICEF, Bangkok, Thailand ◆ PLANTILLA Jefferson R., Asian
 Regional Resource Centre for Human Rights (ARRC), Thailand ◆ PYAKUREL Sushil, South Asian
 Forum for Human Rights, Kathmandu, Nepal ◆ RAIN TUNG F.W. Rev., Department of Church
 Participation in Development, Jakarta, Indonesia ◆ RAJAKUMAR K., Centre for Socio-Legal Research
 and Documentation Service, Madras, India ◆ RAYMUNDO Roque C., Jesuit Refugee Service - Asia
 Pacific, Bangkok, Thailand ◆ Research/Action Institute for Koreans in Japan (RAIK), Tokyo, Japan ◆
 RODRIGUEZ June, Rural Enlightenment and Accretion in Philippine Society, Quezon City, The
 Philippines ◆ SAGUINSIN Grace, Alliance of Advocates for Indigenous Peoples' Rights (TABAK),
 Quezon City, The Philippines ◆ SAMARAJIWA Ainsley, Centre for Society and Religion, Colombo, Sri
 Lanka ◆ SENTULI Lopeti, Pacific Concerns Resource Center Inc., Suva, Fiji ◆ SHAHANI M. L.,
 Shahani Law Associates, Karachi, Pakistan ◆ Shan Human Rights Foundation, Mae Hong Son, Thailand
 ◆ SHELLY Nancy, Australian Forums on Human Rights Organisations, Australia ◆ SIDOTI Eric,
 Human Rights Council of Australia, NSW, Australia ◆ SINGH Rajan, Indian National Social Action
 Forum (INSAF), Bombay, India ◆ SKROBANEK Siriporn, Foundation for Women, Bangkok, Thailand
 ◆ SUGIRTHARAJ Felix N., Association for the Rural Poor, Royapuram, Madras, India ◆ SUGITO
 Junsuke, Yokohama International Human Rights Centre, Yokohama, Japan ◆ SUTER Keith, Sydney,
 Australia ◆ TAKAMINE Yutaka, Economic Social Commission for Asian and the Pacific (ESCAP),
 Thailand ◆ TANDON Rajesh, Asian South Pacific Bureau on Adult Education, New Delhi, India ◆
 TIMM R.W. Fr., Commission for Justice & Peace, Dhaka, Bangladesh ◆ TUAZAN Bobby, Philippine
 Movement for Press Freedom (FMPP), Quezon City, The Philippines ◆ VILLALBA M. A., Asian
 Migrant Centre (AMC), Kowloon, Hong Kong ◆ WESSELS David, Sophia University, Institute of
 International Relations, Tokyo, Japan ◆ WOOD H. N., Karen Information Office, Australia ◆

WOOTTON Richard F. Rev., Australian Human Rights Foundation, Melbourne, Australia ♦ XIAO Qiang, Human Rights in China, New York, U.S.A. ♦ YAMAZAKI Koshi, Faculty of Law, Kagawa University, Takamatsu, Japan ♦ YAWATA Peter Akihiro, National Council of Churches, Tokyo, Japan ♦ YUEN Mary, Justice & Peace Commission of the Hong Kong Catholic Diocese, Hong Kong

THOSE WHO HAVE ENDORSED THE CHARTER

PARTICIPANTS OF CONSULTATIONS

Participants of the South Asian Consultation on the Draft Asian Human Rights Charter, *January 14-17, 1995, Piliyandala, Colombo, Sri Lanka*

ABEYKOON Donald, Bar Association of Sri Lanka, Colombo, Sri Lanka ♦ AGHA Qumar, INSAF, New Delhi, India ♦ BAROI Manju, National Council of Churches, Dhaka, Bangladesh ♦ BHASKER B.R.P., Trivandrum, Kerala, India ♦ CASINADER Prince, Center for Society & Religion, Colombo, Sri Lanka ♦ Mathews George CHUNAKARA, Christian Conference of Asia, Hong Kong ♦ COSTA Rosline, Commission for Justice & Peace, Dhaka, Bangladesh ♦ DHUNGEL Om, Human Rights Organisation of Bhutan, Kathmandu, Nepal ♦ FATIMA Annes, Human Rights Documentation & Information Centre, Rawalpindi, Pakistan ♦ FERNANDO Basil J., Asian Human Rights Commission, Hong Kong ♦ GOMES Victor Joachim, Dhaka, Bangladesh ♦ M. Basheer HUSSAIN, Bangalore, India ♦ Justice V.R. Krishna IYER, Retired Supreme Court Justice, Kerala, India ♦ JAYATHILAKE Linus, Movement for Defense of Democratic Rights, Rajagiriya, Sri Lanka ♦ KAPHLEY Pramod, Group for International Solidarity (GRINSO), Kathmandu, Nepal ♦ MAINALI Bishwa K., Forum for Protection of Human Rights Kathmandu, Nepal ♦ Faizan MUSTHAFI, Aligarh Muslim University, Aligarh, India ♦ MUTTETUWEGAMA Samanpriya Ramani, INFORM, Colombo, Sri Lanka ♦ NACPIL-MANIPON Aida Jean, CCA - International Affairs, Shatin, Hong Kong ♦ NASRIN Shamima, BRAC, Bangladesh ♦ PYAKUREL Subodh, Informal Sector Education Centre (INSEC), Kathmandu, Nepal ♦ Ranjini SAMPATH, Madras, India ♦ Beena SARAWAR, Lahore, Pakistan ♦ SHAKIR Naeem, Lahore, Pakistan ♦ WONG Kai Shing, Asian Human Rights Commission, Hong Kong

Participants of the Southeast Asian Consultation on the Draft Asian Human Rights Charter, *8-11 August, 1995, Hong Kong*

CHIU Sing Wing, Hong Kong Human Rights Commission, Kowloon, Hong Kong ♦ DITAPICHAJ Jaran, Union of Civil Liberty(UCL), Bangkok, Thailand ♦ EDIGAR Max, Burma Issues, Bangkok, Thailand ♦ FERNANDO Basil J., Asian Human Rights Commission, Kowloon, Hong Kong ♦ DIMARANAN Mariani Sr., Task Force Detainees of the Philippines, The Philippines ♦ GALABRU Kek, Cambodian League for Promotion and Defence of Human Rights, Phnom Penh, Cambodia ♦ KANITHA Sam, Legislation Committee - National Assembly, Phnom Penh, Cambodia ♦ KEEZHANGATTE James Joseph, Asian Regional Exchange for New Alternatives (ARENA), Hong Kong ♦ LIYANAGE Sanjeewa, Asian Human Rights Commission, Kowloon, Hong Kong ♦ MARCELINO Alex, Human Rights Task Force on Cambodia, Phnom Penh, Cambodia ♦ Mathews George CHUNAKARA, Christian Conference of Asia, Hong Kong ♦ NACPIL-MANIPON Aida Jean, CCA - International Affairs, Shatin, Hong Kong ♦ OMAR Ariffin, ALIRAN, Penang, Malaysia ♦ RATIH Igusti Agung Ayu, Centre for Human Rights Studies, Jakarta, Indonesia ♦ TJAJO Rambun, Indonesian Legal Aid Foundation, Jakarta, Indonesia ♦ SAJOR India Lourdes, Asian Women's Human Rights Council, The Philippines ♦ SAPHAN Monh, Legislation Committee - National Assembly, Phnom

Penh, Cambodia ♦ SARMIENTO Rene V., Task Force Detainees of the Philippines, The Philippines ♦ SHUM Yun Shan, Committee for Asian Women, Kowloon, Hong Kong ♦ SINAPAN Samydrai, Hotline Asia - ACPP, Kowloon, Hong Kong ♦ SIVARAKSA Sulak, Santhi Pracha Dhamma Institute, Bangkok, Thailand ♦ SOKHA Kem, Commission on Human Rights and Complaints, Phnom Penh, Cambodia ♦ TANG Lay Lee, Jesuit Refugee Service - Asia Pacific, Bangkok, Thailand ♦ TONG Ka Wing Denise, Hong Kong Women Christian Council, Kowloon, Hong Kong ♦ VILLALBA Mayan, Asian Migrant Centre (AMC), Kowloon, Hong Kong ♦ WONG Kai Shing, Asian Human Rights Commission, Kowloon, Hong Kong ♦ YAHYA Ahmad, National Assembly, Phnom Penh, Cambodia ♦ YUEN Mary, Justice and Peace Commission of Hong Kong Catholic Diocese, Hong Kong

Participants of the East Asian Consultation on the Draft Asian Human Rights Charter, January 1996, Hong Kong

BYRNES Andrew, Department of Law, University of Hong Kong, Hong Kong ♦ CHAN Ka Wai, Hong Kong Christian Industrial Committee, Kowloon, Hong Kong ♦ CHANG Jennifer H., Korean Human Rights Network, Seoul, south Korea ♦ DALY Mark, Refugee Concern, Kowloon, Hong Kong ♦ GHAI Yash, Department of Law, University of Hong Kong, Hong Kong ♦ ESCUETA Titos, Asian Regional Exchange for New Alternatives (ARENA), Hong Kong ♦ FERNANDO Basil J., Asian Human Rights Commission, Kowloon, Hong Kong ♦ FURUYA Emiko, ICU, Tokyo, Japan ♦ HALLENGREN Bo, Asian Human Rights Commission, Kowloon, Hong Kong ♦ HIGASHIZAWA Yasushi, Japan Union of Civil Liberty, Tokyo, Japan ♦ HO Hei Wah, Society for Community Organisations, Kowloon, Hong Kong ♦ HSU Su-Fen, Fishermen's Service Centre, Fongsheng, Taiwan ♦ IMRUNGUANG Rungtip Jim, Friends of Thai, Kowloon, Hong Kong ♦ JENG Tsuen-Chyi, Committee for Action on Labour Legislation, Taipei, Taiwan ♦ KAM Jenny, Asian Centre for the Progress of Peoples (ACPP), Kowloon, Hong Kong ♦ KAWAMURA Akio, Hu-Rights Osaka, Osaka, Japan ♦ KIM Kyung-nam Rev., NCC-Korea H.R.C., Seoul, south Korea ♦ KING Mary Ann, Hong Kong ♦ LAW Yuk Kai, Hong Kong Human Rights Monitor, Hong Kong ♦ LEE Seong-hoon Anselmo, Korean Human Rights Network, Seoul, south Korea ♦ LEE Stephen S., Taiwan Association for Human Rights, Taipei, Taiwan ♦ LIYANAGE Sanjeeva, Asian Human Rights Commission, Kowloon, Hong Kong ♦ LUI Priscilla, Committee for the Rights of Child Against Child Abuses, Kowloon, Hong Kong ♦ MOK Miu Ying, HKWWA, Kowloon, Hong Kong ♦ OH Byung-sun, Department of Law, Sogang University, Seoul, south Korea ♦ PORGES Jennifer, Asia Monitor Resource Centre (AMRC), Kowloon, Hong Kong ♦ SHUM Yun Shan, Committee for Asian Women, Kowloon, Hong Kong ♦ TONG Ka Wing Denise, Hong Kong Women Christian Council, Kowloon, Hong Kong ♦ VARONA Rex, Asian Migrant Centre, Kowloon, Hong Kong ♦ WONG Kai Shing, Hong Kong Human Rights Commission, Kowloon, Hong Kong ♦ WU Rose, Hong Kong Women Christian Council, Kowloon, Hong Kong ♦ XIAO Qiang, Human Rights in China, New York, U.S.A. ♦ XIMENES Jaime, East Timor Solidarity Group, Macau ♦ YUEN Mary, Justice & Peace Commission of Hong Kong Catholic Diocese, Kowloon, Hong Kong

Participants of the Indian Consultation on the Draft Asian Human Rights Charter 25-27 March, 1995, Bangalore, India.

ANTONY N.O., Thrissur, Kerala, India ♦ AUGUSTINE Mitha G., Ecumenical Christian Centre, Bangalore, India ♦ BAKTHAVATCHALAM P.V., Organisation for Civil and Democratic Rights, Madras, India ♦ BALAKRISHNA H.G. Justice, Bangalore, India ♦ BHASKER B.R.P., Thiruvananthapuram, India ♦ CHARALEL Prakash Kumar, Vigil India Movement, Bangalore, India ♦ Mathews George CHUNAKARA, Christian Conference of Asia, Hong Kong ♦ Marjeree DAVID,

Ecumenical Christian Centre, Bangalore, India ♦ DEVIDOS T., National Law School of India University, Bangalore, India ♦ FERNANDO Basil J., Asian Human Rights Commission, Hong Kong ♦ M. Basheer HUSSAIN, Bangalore, India ♦ ITTY V.I., Vigil India Movement, Bangalore, India ♦ KHAN Mujeeb Ahmad, Kampur (U.P.), India ♦ Sabira KHATOON, Kampur (U.P.), India ♦ KUKREJA Ghanshyamdas, Gwalior (M.P.), India ♦ MANOHAR N., University of Madras, Madras, India ♦ MENON Geetha, Bangalore, India ♦ MENON E.P., Bangalore, India ♦ M.N.V. NAIR, Thruvanathapuram, India ♦ PURI Balraj, Jammu, Kashmir ♦ RAJAKUMAR K., Madras, India ♦ RAJSEKER V.T., Bangalore, India ♦ RAMESH M.K., National Law School of India University, Bangalore, India ♦ Justice Nittoor Srinivasa RAO, Retired Chief Justice, India ♦ K. Pratap REDDI, Vigil India Movement, Bangalore, India ♦ Ranjini SAMPATH, Madras, India ♦ SINGH Rashmi, Ditts. Mau, (U.P.), India ♦ SINGH Sanjay Kumar, Varanasi (U.P.), India ♦ SINGH Vinod Kumar, Varanasi (U.P.), India ♦ SUDHEER S., Keralal University, Trivandrum, Kerala, India ♦ THOMAS Saji, Vigil India Movement, Bangalore, India ♦ THOMAS Sarasu Esther, Bangalore, India ♦ VENKATARAO M., AWARE, Hyderabad, India ♦ VIJAYAKUMAR V., National Law School of India University, Bangalore, India

Participants of the Nepal Consultation on the Draft Asian Human Rights Charter, 9-11 April, 1995, Katmandu, Nepal

ADHIKARI Mana Krishna, Kathmandu, Nepal ♦ BHATTARAI K. P., ICEA, Kathmandu, Nepal ♦ BISHWAKARMA Dipak Jung, Liberation Society, Kathmandu, Nepal ♦ CHINTAN Gopal Siwakoti, INHURED-International, Kathmandu, Nepal ♦ DEVKOTA Bashu, HUCOC, Sindhuli, Nepal ♦ DHULAL Bharat, Prakash Memorial Trust, Kathmandu, Nepal ♦ DIXIT Nita Goutam, Lawyers' Association of Women, Kathmandu, Nepal ♦ GIRI Bharati Silwal, Human Rights Organisation (HURON), Kathmandu, Nepal ♦ GHIMIRE V.S., Prakash Memorial Trust (PRAMT), Kathmandu, Nepal ♦ KOIRALA Uma, All Nepal Womens Association, Kathmandu, Nepal ♦ MAINALI Sailaza, NCWCA, Kathmandu, Nepal ♦ NEPAL Sita Ram, Nepal Civil Servants' Organisations (NECSO), Kathmandu, Nepal ♦ OJHA Prem, HRCDC, Panchathar, Nepal ♦ PARAJULI Tika, SOWANDEL, Terhathum, Nepal ♦ PANT K. P., Nepal Bar Association, Kathmandu, Nepal ♦ POKHAREL Chandra, HRCDC, Panchathar, Nepal ♦ PRADHAN Gauri, Child Workers in Nepal (CWIN), Kathmandu, Nepal ♦ RIMAL Bishnu, General Federation of Trade Unions (GEFONT), Nepal ♦ RIZAL R., ICEA, Kathmandu, Nepal ♦ SHAH Kalyani, Kathmandu, Nepal ♦ SHRESTHA Naresh Kumar, Kathmandu, Nepal ♦ TAMANG Parasu Ram, NEFEN, Kathmandu, Nepal ♦ THAPA Kanak B., FREEDEAL, Kathmandu, Nepal ♦ THAPALIA Santa, LACC, Kathmandu, Nepal ♦ TIWARI Kiran, Child Rights Watch - Nepal, Kathmandu, Nepal ♦ WONG Kai Shing, Asian Human Rights Commission, Hong Kong

Participants and Co-Organizers of the International Conference to Commemorate the Kwangju Massacre and to Declare ASIAN HUMAN RIGHTS CHARTER - A Peoples' Charter, 14-17 May, 1998, Kwangju, south Korea

ANG Sung-Ryae, Kwangju 5.18 Special Committee ♦ Tapan K. BOSE, South Asia Forum for Human Rights, Nepal ♦ BYUN Hyung-yoon, Professor ♦ CHANG Yong-joo, National League of Catholic Priests for Justice ♦ CHEN, Mei Hua, Awakening Foundation, Taiwan ♦ CHI Eun-hee, Korean Federation of Women's Organizations ♦ Ven. CHINKWAN, Buddhist Committee for Human Rights ♦ CHO A-ra, Kwangju YWCA ♦ CHOI Young-do, Democratic Lawyers' Association ♦ CHUNG Wootai, Kwangju Citizens' Solidarity (KCS) ♦ John Joseph CLANCEY, Asian Human Rights Commission ♦ Sunil F. A. COORAY, Vigil Lanka Movement, Sri Lanka ♦ Rosline COSTA, Hotline Bangladesh ♦ Sr. Mariani DIMARANAN, Task Force Detainees of the Philippines, Philippines ♦ Maria Ceu FEDERER, East Timor Information Centre, Australia ♦ Basil FERNANDO, Asian Human Rights

Commission ♦ **Nimalka FERNANDO**, International Movement Against Discrimination on all forms of Racism (IMADR) ♦ **Wimal FERNANDO**, Movement for Defence of Democratic Rights (MDDR), Sri Lanka ♦ **Dr. Kek GALABRU**, Cambodian League for Promotion of Human Rights - LICADHO, Cambodia ♦ **Prof. Yash GHAI**, University of Hong Kong, Kenya/HongKong SAR China ♦ **HAHM Sei-ung**, National League of Catholic Priests for Justice ♦ **Somchai HOMLAOR**, Asia Forum for Human Rights and Development (Forum-Asia), Thailand ♦ **HONG Sung-dam**, Artist, Kwangju ♦ **HUH Kyung-man**, Governor, Chollanam-do, south Korea ♦ **Sonny INBARAJ**, Editor, AustralAsia, Australia ♦ **Prof. Narihiko ITO**, Japan ♦ **Justice V. R. Krishna IYER**, Retired Supreme Court Justice, India ♦ **JISUN**, Head Priest, Paikyang Temple ♦ **Prof. JUNG Keun-sik**, Chonnam University/KCS ♦ **JUNG Tae-choon**, Singer ♦ **Rev. KANG Shin-seok**, Chairman, Organising Committee, Kwangju ♦ **KANG Chang-il**, Research Institute of Cheju 4.3 Uprising ♦ **Prof. KANG Man-gil**, Korea University ♦ **Rev. KANG Won-yong**, Christian Reverend ♦ **Pramod KAPHLEY**, Executive Director, Group for International Solidarity (GRINSO), Nepal ♦ **KIM Joon**, Kwangju Citizens' Solidarity ♦ **KIM Jung-sook**, Minkahyup, Human Rights Group ♦ **KIM Bong-woo**, Institute for National Affairs ♦ **Rev. KIM Dong-wan**, General Secretary, KNCC ♦ **Prof. KIM Gin-kyoon**, National Professors' Association ♦ **Rev. KIM Jae-yol**, Anglican Church ♦ **KIM Joong-bae**, People's Solidarity for Participatory Democracy (PSPD) ♦ **Rev. KIM Kyung-nam**, Democratic Era Forum, south Korea ♦ **KIM Sang-keun**, National Commission to Rectify Past Injustices ♦ **KIM Sei-ung**, Forum of Democratic Leaders in the Asia Pacific (FDL-AP) ♦ **KIM Seung-hoon**, Catholic Human Rights Committee ♦ **Rev. KIM Sung-soo**, Anglican Church ♦ **KIM Yong-eun**, Kwangju District Bar Association ♦ **KO Eun**, Poet ♦ **KU Choong-suh**, The Korean People's Artists Conference ♦ **Dr. LAO Mong Hay**, Khmer Institute for Democracy, Cambodia ♦ **LAW Yuk Kai**, Hong Kong Human Rights Monitor, HongKong ♦ **LEE Jai-eui**, Kwangju Citizens' Solidarity (KCS) ♦ **Dr. Molly N. N. LEE**, ALIRAN, Malaysia ♦ **LEE Chang-bok**, Democratic Reunification National Association, south Korea ♦ **LEE Dae-soon**, President, Honam University ♦ **LEE Dong-gyoon**, Kwangju Human Rights Watch ♦ **LEE Don-myung**, Lawyer ♦ **LEE Jun-hyung**, Catholic Justice and Peace Committee ♦ **LEE Ki-hong**, 5.18 Memorial Foundation, Kwangju ♦ **Prof. LEE Young-hee**, Hanyang University ♦ **Sanjeeva LIYANAGE**, Asian Human Rights Commission ♦ **Prof. Kinhide MUSHAKOJI**, Hu-Rights Osaka, Japan ♦ **Jean NAÇPIL-MANIPON**, Asian Regional Exchange for New Alternatives (ARENA), Hong Kong ♦ **Peter B.H. NG**, Taiwan Association for Human Rights, Taiwan ♦ **PANG Wai Sum Diana**, Hong Kong Human Rights Commission, HongKong ♦ **PARK Hyung-kyu**, KNCC Human Rights Commission ♦ **PARK Jae-Man**, Kwangju Citizens' Solidarity ♦ **PARK Jung-kee**, National Democratic Association of Bereaved Families (Pusan) ♦ **PARK MOON Yongiel**, Minkahyup, Human Rights Group ♦ **PARK Soon-kyung**, National Conference for Reunification ♦ **Romulo PERALTA**, Solidarity Foundation, The Philippines ♦ **Ven. POM-NYUN**, JTS Korea ♦ **Sushil PYAKUREL**, Informal Sector Education Centre (INSEC), Nepal ♦ **Brig. Abid RAO**, Human Rights Commission of Pakistan (HRCP), Pakistan ♦ **Prof. RHEE Jong-soo**, National Professors Association ♦ **SHIN Dong-il**, Kwangju Citizens' Solidarity ♦ **SHIN Sam-suk**, Korean Church Human Rights Center ♦ **SIN, Kyong-rim**, Poet, National Writer's Conference ♦ **SINAPAN Samyedorai**, Asian Human Rights Commission ♦ **SOH Eugene**, Kwangju Citizens' Solidarity (KCS) ♦ **SONG, Eon-jong**, Mayor, City of Kwangju ♦ **Ven. SONG Wol-ju**, Buddhist Priest ♦ **SUH Joon-sik**, Sarangbang Group for Human Rights, Seoul ♦ **SUN Wai Han Louise**, Asian Human Rights Commission ♦ **Bo TEDARD**, Taiwan Association for Human Rights, Taiwan ♦ **Songsan UDOMSILP**, Amnesty International, Thailand ♦ **Boonthan VERAWONGSE**, Asia Cultural Forum on Development (ACFOD), Thailand ♦ **Pat WALSH**, Human Rights Desk, Australian Council For Overseas Aid (ACFOA), Australia ♦ **Herbert WOTTAWAH**, Amnesty International Korean Section ♦ **Dr. YOON Jan-hyun**, Citizens' Solidarity (KCS) ♦ **YOON Han-bong**, Future of the Nation Institute ♦ **Most Rev. YOON Kong-hee**, Catholic

Archbishop of Kwangju ♦ YOON So-hyun, Kwangju Citizens' Solidarity ♦ YU, Yongkyu, Korean Teachers' and Educational Workers' Union

OTHER GROUPS AND INDIVIDUALS WHO HAVE ENDORSED THE ASIAN HUMAN RIGHTS CHARTER SO FAR

ALLMARK C. V., Tribal Refugee Welfare in Southeast Asia, Western Australia ♦ AUGUSTINE Clifford, Order of Friars Minor, Jurong West, Singapore ♦ Asian Human Rights Commission, Hong Kong ♦ Asian Legal Resource Centre, Hong Kong ♦ BAGH Mohananda, Social Education and Basic Awareness (SEBA), Bastar, India ♦ BANIS A. S. Justice, Punjab Human Rights Organization, Chandigarh, India ♦ BATCHA A. Mahaboob, Society for Community Organisation Trust, India ♦ BOYD Daniel, The National Catholic Commission on Migration, Bangkok, Thailand ♦ BUDIARDJO Carmel, TAPOL Indonesia Human Rights Campaign, Indonesia ♦ CHIU H. C. Ken, Taiwan Association for Human Rights, Taiwan ♦ CONROY Loreto, New South Wales Ecumenical Council, State of National Council of Churches, Australia ♦ COOPER Joshua, Pacific Peace Center, Honolulu, Hawaii ♦ COORAY Sunil, Vigil Lanka Movement, Colombo, Sri Lanka ♦ D'SILVA Allwyn, Justice and Peace Commission, Bombay, India ♦ DIMARANAN Mariani Sr., Task Force Detainees of the Philippines (TFDP), The Philippines ♦ FIANZA Paul, Cordillera Center for Indigenous Peoples' Rights (CRCIPR), The Philippines ♦ FRANCIS M. Joseph, Centre for Legal Aid, Assistance and Settlement (CLAAS), Pakistan ♦ HAKIM Abdul, LPST (Institute for the Development of Strategic Initiatives for Social Transformation), Indonesia ♦ HALIM Ahmad, Chhotanagpur Environmental Society, Bihar, India ♦ ITTY V. L., Vigil India Movement, Bangalore, India ♦ IYER V. R. Krishna Justice, former judge of the Supreme Court of India, India ♦ IWATA Sumie, Center for Christian Response to Asian Issues-NCCJ, Japan ♦ JAYAWARDANA Jayalath, Member of Parliament, Sri Lanka ♦ KAMALUDDIN Latif, Research and Education for Peace, Penang, Malaysia ♦ KHALKHO Renuka, Purani Ranchi Fishermen Co-op Society, India ♦ KIM Kyung-nam Rev., National Council of Churches in Korea (NCCCK), south Korea ♦ KUIPELS Rianne, Mensen in Nood/Caritas Nederland, Ben Bosch, The Netherlands ♦ LANUR Alex Fr., Justice, Peace and Integrity of Creation, Jakarta, Indonesia ♦ LASIMBANG Anne, Partners of Community Organization (PACOS), The Philippines ♦ MADHAVAN P. K. S., Action for Welfare and Awakening in Rural Environment (AWARE), Hyderabad, India ♦ MANOHAR Moses, National Council of Churches in India (NCCI), New Delhi, India ♦ MARTINSON Jerry Fr., Jesuits Engaged in Communications in East Asia and Oceania (JESCOMEA), Taipei, Taiwan ♦ MAYO Anne Rev., Hannam University, Taejon, south Korea ♦ MALINI Madhu, Social Action Interest Litigation, Ranchi India ♦ MEDINA Carlos, LAWASIA Human Rights Committee and Ateneo Human Rights Center, The Philippines ♦ NICHOLAS Colin, Center for Orang Asli Concerns, Kuala Lumpur, Malaysia ♦ PARIS Antonio, Philippines Peace and Solidarity Council (PPSC), The Philippines ♦ PETER Daniel Rev., World Student Christian Federation - Asia-Pacific Region (WSCF-AP), Hong Kong ♦ RAJANAYAGAM A. E., Centre for Peace and Progress, Madhu Church, Sri Lanka ♦ RAO M. Venkat, Action for Welfare and Awakening in Rural Environment (AWARE), Hyderabad, India ♦ ROY Ranjit Kumar, National Human Rights Association, Hinoo, India ♦ SHAKIR Naeem, Committee for Justice and Peace Lahore, Lahore, Pakistan ♦ SINGH Rashmi, Janpyras Paniyra-Kaitholi (Mau Nath Bhanjan), U.P., India ♦ SITH Phuong, Human Rights Vigilance of Cambodia, Phnom Penh, Cambodia ♦ SODHI K. B. S., Panjab and Chandigarh College Teachers' Union, Ludhiana, India ♦ VELLARADA P. M. Mani, Kerala, India ♦ XIMENES M. J. S., East Timor Solidarity Group, Macau

මානව අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ ආසියානු ප්‍රඥප්තිය වූ කලී ජනතාවගේ ප්‍රඥප්තියකි. එය මානව අයිතිවාසිකම් ගැන මහජන සංස්කෘතියක් ගොඩ නැගීමට ගන්නා උත්සාහයේ කොටසකි. මෙම ලේඛනය සකස් කිරීමට ගත වූ වසර තුනක කාලය තුළ පැවැති සංවාදයට විවිධ ආසියානු රටවල ජනතාවෝ සහභාගි වූහ. තවද, මෙය කෙටුම්පත් කිරීමට රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන 200 ක් පමණ සෘජුවම සම්බන්ධ වූ අතර වෙනත් රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන සහ මහජන සංවිධාන බොහෝ ගණනක් සහාය පළ කළහ.

මෙම ලේඛනයේ පරිවර්තනයන් කීපයක් සහිතව, කෙටුම් පත් ගණනකටම, පුවත්පත්, සඟරා, රාජ්‍ය නොවන සංවිධානවල ප්‍රකාශන මගින් පුළුල් ප්‍රචාරයක් ලැබිය. කමිටුවකින් මග පෙන්වන දෙව මෙම අවසාන කෙටුම්පත ලියන දේදේ, මහාචාර්ය යෂ් සාහි විසිනි. ඒ පිළිබඳ කමිටුවේ, විනිසුරු ක්‍රිෂ්ණ අයියර්, විනිසුරු ඩී. එන් භත්තර්, මහාචාර්ය කිත්තිදේ මුනාකෝටි, මර්කිස් ඩී. කොන්දෝරාස් ලුරුස් ඉන්දුයි සපෝර්, බැසිල් ප්‍රනාන්දු, මාන් බැලි, සහ සංජීව ලියනගේ යන විද්වත්හු ද වූහ.

මෙම ප්‍රඥප්තිය ඉදිරිපත් කරන ලද්දේ මානව අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ ආසියාවේ පවතින සංවාදය සංවර්ධනය කිරීමටය. විශේෂයෙන්ම සමහර ආසියානු රටවල නායකයන් විසින් මානව අයිතිවාසිකම් ආසියාවට බැහැරින් පැමිණී දෙයකිනි පළකරන මතයට ජනතාවන්ගේ ප්‍රතිචාරය ප්‍රකාශිතව, කලාපයේ රටවල මානව අයිතිවාසිකම් තහවුරු කිරීම උදෙසා විවිධ දේශපාලන, සමාජ හා භෞතික ප්‍රතිසංස්කරණ ප්‍රවර්ධනය කිරීමටත් ය. තවද, කලාපයේ සංස්කෘතික උල්පත් වලින් පෝෂණය ලබන අතරම සියවස් ගණනක් තිස්සේ, අහඹියෙන් පහත්කොට සලකනු ලැබීමෙන්, අසාධාරණත්වයෙන් හා හිංසාවෙන් අපිරිසිදු වූ එම උල්පත් පිරිසිදු කරගැනීමේ අවශ්‍යතාවය ද මෙයින් අවධාරණය වේ.

ආසියානු මානව අයිතිවාසිකම් කොමිෂන්

හැ. පෙ. 49,

මිගමුව.

දුරකථන, 077- 342834

Asian Human Rights Commission

Asian Legal Resource Centre

Unit 4 , 7 floor , Mongkok Commercial centre

16 Argyle Street , Kowloon , Hong Kong , SAR China.

Tel : +(852)2698-6339 Fax : +(852) 2698-6367

E-mail: ahrchk @ahrchk.org

internet : http://www.hk.super.net/~ahrchk